

Spolupráce subjektů komerční bezpečnosti s policií v oblasti prevence kriminality

Bc. Zuzana Hübnerová

Diplomová práce
2017

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Zuzana Hübnerová**
Osobní číslo: **A15192**
Studijní program: **N3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Spolupráce subjektů komerční bezpečnosti s policií v oblasti prevence kriminality**

Téma anglicky: **(The) Cooperation of Commercial Security Staff with Police Units in Crime Prevention**

Zásady pro vypracování:

- 1. Seznamte se se základními programy prevence kriminality ze strany Obecní policie a Policie České republiky ve městě Zlíně.**
- 2. Specifikujte hlavní zaměření prevence kriminality z hlediska Obecní policie a PČR, v souvislosti s možnostmi průmyslu komerční bezpečnosti.**
- 3. Analyzujte místa se zvýšenou kriminalitou ve městě Zlíně v souvislosti s programy prevence kriminality.**
- 4. Na základě analýzy míst se zvýšenou kriminalitou vyhodnoťte oblast prevence kriminality, vhodnou pro průmysl komerční bezpečnosti.**
- 5. Zpracujte názornou formou program prevence kriminality, realizovaný obchodní společnostmi, podnikajícími v komerční bezpečnosti.**

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. **ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 273/2008 Sb.: Zákon o Policii České republiky. In: . Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, p.o., 2008, ročník 1, 91/2008, číslo 273, s. 70. ISSN 1211-1244.**
2. **ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 553/1991 Sb.: Zákon České národní rady o obecní policii. In: . Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, p.o., 1991, ročník 1, 104/1991, 553/1991, s. 53.**
3. **LAB, Steven P. Crime prevention: approaches, practices, and evaluations. Ninth Edition. London: Routledge Taylor & Francis Group, 2016. ISBN 9780323357722.**
4. **MALÁNÍK, Zdeněk a Jiří SVOBODA. Profesní obrana a právo v PKB. LUKÁŠ, Luděk. Bezpečnostní technologie, systémy a management IV: Teorie a praxe ochrany majetku a fyzické bezpečnosti. 1. Zlín: Radim Bačuvčík – VeRBuM, 2014, 227 – 237. ISBN 978-80-87500-57-6.**
5. **SCHNEIDER, Stephen. Crime prevention: theory and practice. Second edition. Boca Raton, FL: CRC Press, Taylor & Francis Group, 2015. ISBN 9781466577114.**
6. **ZAPLETAL, Josef. Prevence kriminality. 3., přeprac. vyd. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2008. ISBN 978-80-7251-270-6.**
7. **ZOUBKOVÁ, Ivana a Marcela MOULISOVÁ. Kriminologie a prevence kriminality. Vyd. 1. Praha: Armex, 2004. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. ISBN 80-867-9505-5.**

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Zdeněk Maláník

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání diplomové práce:

3. února 2017

Termín odevzdání diplomové práce:

24. května 2017

Ve Zlíně dne 3. února 2017

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.
děkan

doc. RNDr. Jitka Křesálek, CSc.
veditel ústavu

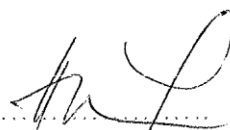
Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně, dne 19.5.2017

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Cílem diplomové práce je zpracovat program prevence kriminality pro zájmovou nebo obchodní společnost z hlediska průmyslu komerční bezpečnosti. První část práce se věnuje zejména organizaci prevence kriminality v České republice a jejímu rozdělení. Součástí praktické části je poté analýza kriminality a institucionální analýza s ohledem na prevenci ve městě Zlíně. Na základě výstupů analýzy je navrhnout program prevence kriminality, který může realizovat podnikatelský subjekt v rámci své činnosti.

Klíčová slova: kriminalita, prevence, Zlín, analýza, program, policie.

ABSTRACT

The aim of the diploma thesis is to elaborate a crime prevention program for the interest association or the trade company from the point of view of the commercial security business. The first part of the thesis deals with the organization of crime prevention in the Czech Republic and its dividing. Part of the practical part is focused on crime analysis and institutional analysis with regard to prevention in the city of Zlín. On the basis of the outputs of the analysis, is created a crime prevention program, which can be implemented by a businessman or a company in its activities.

Keywords: crime, prevention, Zlín, analysis, program, police.

Děkuji vedoucímu mé práce, Ing. Zdeňku Maláníkovi, za rady, konzultace a věnovaný čas. Dále děkuji rodině a partnerovi za podporu poskytovanou nejen při psaní diplomové práce, ale i během celého studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 PREVENCE KRIMINALITY	12
1.1 DĚLENÍ PREVENCE KRIMINALITY	13
1.1.1 Přímá a nepřímá prevence kriminality	14
1.1.2 Přístupy k prevenci kriminality	15
1.1.2.1 Situační prevence	15
1.1.2.2 Sociální prevence	16
1.1.2.3 Prevence viktimmnosti	17
1.1.3 Úrovně prevence kriminality	17
1.1.4 Dělení dle časového hlediska	18
1.1.5 Dělení prevence kriminality dle typu preventivních opatření	19
1.2 ORGÁNY A SUBJEKTY ČINNÉ V PREVENCI KRIMINALITY V ČESKÉ REPUBLICE	19
1.2.1 Struktura orgánů státní správy a samosprávy činných v prevenci kriminality	19
1.2.1.1 Republiková úroveň	20
1.2.1.2 Krajská úroveň	22
1.2.1.3 Lokální úroveň	22
1.2.2 Činnost Policie České republiky v oblasti prevence kriminality	23
1.2.3 Činnost obecní policie v oblasti prevence kriminality	25
1.2.4 Soukromý sektor	26
1.3 LEGISLATIVA A DOKUMENTY UPRAVUJÍCÍ OBLAST PREVENCE KRIMINALITY	27
1.3.1 Trestní zákoník a trestní řád	27
1.3.2 Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii	27
1.3.3 Zákon č. 273/2008., o Policii České republiky	28
1.3.4 Strategie prevence kriminality	28
1.4 HODNOCENÍ EFEKTIVITY PREVENTIVNÍCH OPATŘENÍ	30
1.5 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	31
1.6 MAPY BUDOUCNOSTI	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	33
2 ANALÝZA KRIMINALITY VE MĚSTĚ ZLÍNĚ	34
2.1 PROBLEMATICKÁ ODVĚTVÍ KRIMINALITY VE MĚSTĚ ZLÍNĚ	35
2.1.1 Shrnutí za podkapitulu	37
2.2 KRITICKÁ MÍSTA	38
2.2.1 Shrnutí za podkapitulu	39
3 ANALÝZA PROGRAMŮ PREVENCE KRIMINALITY VE MĚSTĚ ZLÍNĚ	40
3.1 PREVENCE KRIMINALITY REALIZOVANÁ POLICIÍ ČESKÉ REPUBLIKY	40
3.1.1 Celostátní preventivní projekty	40
3.1.2 Programy realizované na území města Zlína	42
3.1.3 Shrnutí za podkapitulu	43
3.2 PREVENCE KRIMINALITY REALIZOVANÁ MĚSTSKOU POLICIÍ ZLÍN	43
3.2.1 Shrnutí za podkapitulu	46

3.3	PREVENCE KRIMINALITY REALIZOVÁNA SUBJEKTY SAMOSPRÁVY.....	46
3.3.1	Shrnutí za podkapitulu	48
3.4	PREVENCE KRIMINALITY REALIZOVÁNA PODNIKATELSKÝMI SUBJEKTY	49
3.4.1	Shrnutí za podkapitulu	49
3.5	PREVENCE KRIMINALITY REALIZOVANÁ DALŠÍMI SUBJEKTY NA ÚZEMÍ MĚSTA ZLÍNA	50
3.6	VYHODNOCENÍ ANALÝZY PROGRAMŮ PREVENCE KRIMINALITY	50
4	NÁVRH PROGRAMU PREVENCE KRIMINALITY.....	53
4.1	VÝCHODISKA	53
4.2	PROGRAM PREVENCE KRIMINALITY: „CHCI PODNIKAT, NE MÍT STRACH“	54
4.2.1	Cílová skupina.....	55
4.2.2	Popis programu	56
4.2.3	SWOT analýza programu prevence kriminality.....	64
4.2.4	Rozpočet.....	65
4.2.5	Realizace	69
4.2.6	Lidské zdroje	72
4.2.7	Cíle realizace programu prevence kriminality	73
4.3	ZÁVĚREČNÉ VYHODNOCENÍ	74
	ZÁVĚR	76
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	79
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	82
	SEZNAM OBRÁZKŮ	83
	SEZNAM GRAFŮ	84

ÚVOD

Prevence kriminality je velmi účinným nástrojem v boji s trestnou činností a je to jeden ze základních pilířů bezpečnostní politiky státu. Jejím úkolem je snižovat počet trestných činů, zabraňovat jejich vzniku, opakování a zmírňovat dopady. To vše pomocí proaktivních činností, nikoliv represivních reakcí na již vzniklý trestný čin nebo přestupek. Prevence kriminality je komplexní problematika a existuje několik možných typů členění, které je užitečné při orientaci v dané problematice a také při tvorbě programů prevence kriminality.

V České republice se prevenci kriminality věnuje mnoho institucí a subjektů, v čele s Ministerstvem vnitra České republiky a jím zřízeným Republikovým výborem pro prevenci kriminality. Síly a prostředky vyčleňují orgány státní správy, samosprávy, ale také neziskové organizace a další. Činnost zapojených subjektů upravuje zejména Strategie prevence kriminality, která mimo jiné uvádí východiska, stanovuje cíle na dané časové období, určuje priority a vyhodnocuje výsledky z předchozích období. Koncepční a strategické materiály jsou vytvářeny také orgány na lokální úrovni.

Preventivní aktivity by vždy měly vycházet z předchozí analytické práce, zaměřené zejména na kriminalitu, socio-patologické jevy, demografii a aktuální činnost v této oblasti. Na základě zjištění je možné navrhovat další postupy, strategie a programy.

Ve městě Zlíně se prevenci kriminality věnují zejména Policie České republiky, Městská policie Zlín, Oddělení prevence kriminality a sportovišť Magistrátu města Zlína, subjekty samosprávy a subjekty zřízené, v neposlední řadě pak neziskové organizace a další subjekty. Všechny zmíněné organizace spojuje jeden cíl, tedy předcházet trestné, přestupkové a sociálně patologické činnosti za pomoci nejrůznějších prostředků a aktivit. Je nutné na tomto místě ještě zdůraznit, že prevence je vždy levnější než represivní opatření.

Tato diplomová práce volně navazuje na mou bakalářskou práci s názvem „Bezpečnostní analýza účinku projektů prevence kriminality ve Zlíně“, ve které byly analyzovány zejména projekty Policie České republiky a Městské policie Zlín. Již při zpracování bakalářské práce bylo patrné, že prevence kriminality nepostihuje všechny typy kriminality a skupiny obyvatelstva. Cílem této diplomové práce je specifikovat konkrétní oblast kriminality či cílovou skupinu, pro kterou by bylo vhodné realizovat program

prevence kriminality, zajišťovaný soukromým subjektem podnikajícím v komerční bezpečnosti.

Východiska pro návrh programu prevence kriminality jsou stanovena na základě identifikace opomíjených skupin obyvatel, z analýzy kriminality ve městě Zlíně a také definování konkrétních problematických míst. Určením těchto základních premis je možné dedukovat vhodné zaměření navrženého programu prevence kriminality, jehož předností je mimo jiné komplexnost, analýza cílové skupiny, rozpočet a postup při realizaci. Návrh je možné díky tomu využít téměř okamžitě v praxi.

Realizaci navrženého programu prevence kriminality nemá vzniknout konkurence pro již fungující programy a pro subjekty, které se touto činností zabývají. Mělo by naopak dojít k zacelení prázdného místa a celkovému zlepšení poskytovaných služeb v oblasti kriminality ve městě Zlíně. Dojde tedy ke kooperaci, respektive spolupráci, soukromé společnosti zaměřené na komerční bezpečnost a orgány státní správy a samosprávy v oblasti prevence kriminality.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PREVENCE KRIMINALITY

Snahou státu je eliminovat kriminalitu na co nejnižší možnou míru, v mezích, neboli kriminalitu kontrolovat. Kontrolu kriminality je možné uskutečňovat v základních dvou druzích opatření – preventivních a represivních. Tyto dvě části se doplňují a není možné efektivně kontrolovat kriminalitu pouze díky jedné z nich. [6]

Prevence kriminality je jakýmsi protipólem represivních opatření vůči trestné činnosti v rámci bezpečnostní politiky státu. Pokud je trestní politika charakterizována jako defenzivní potírání zločinu a sociálně patologických jevů, poté je možné prevenci kriminality označit za ofenzivní činnost kladoucí si za cíl předcházet výše zmíněným činnostem. Preventivní opatření se snaží zabezpečit normalitu chování ve společnosti a eliminovat excesy dříve, než vůbec vzniknou, s cílem kontrolovat a snižovat kriminalitu. Nejedná se tedy pouze o předcházení vzniku trestných činů, ale i rizikového chování, jako je například šikana, rasismus, extremismus atd.

Zatímco trestní politika se orientuje na minulost, preventivní politika se zaměřuje na snižování pravděpodobnosti v budoucnosti páchaných trestných činů a jejich dopadů. [8] Je nutné si ovšem uvědomit, že také samotná represivní opatření mají svoji vlastní preventivní složku, jíž je odstrašení potenciálních pachatelů na základě uděleného trestu. Mezi odborníky na prevenci kriminality nepanuje v tomto ohledu shoda. Část považuje za prevenci kriminality pouze činnosti bez využití trestního práva, jiní vyzdvihují preventivní účinky represivních opatření. Z tohoto důvodu lze vnímat prevenci ze širšího a užšího pohledu. [6]

Na prevenci je v současné době kladen stále větší důraz. Jedním z důvodů je také to, že kapacity policie a justice nemohou samy o sobě zvládnout kontrolu kriminality pouze pomocí represivních opatření. [6]

Samotná prevence zahrnuje širokou škálu činností státních, veřejnoprávních i soukromých subjektů. Kromě cílených opatření snižujících riziko vzniku trestné činnosti (situační prevence) lze do prevence kriminality zahrnout i nejrůznější vzdělávací a volnočasové aktivity (sociální prevence), často orientované zejména na mládež a rizikové skupiny obyvatel. Zároveň je nutné preventivní činnosti cílit na konkrétní skupiny obyvatelstva, dle rizika vzniku trestné činnosti nebo naopak zvýšené pravděpodobnosti stát se obětí. Prevence kriminality tedy zahrnuje různorodé aktivity, které jsou organizovány nejen

subjekty státní správy a samosprávy, ale také soukromými subjekty a neziskovými organizacemi.

1.1 Dělení prevence kriminality

Vzhledem k tomu, že do prevence kriminality lze zahrnout opravdu velké množství aktivit, od organizování volnočasových aktivit po pochůzkovou činnost policie či instalaci poplachových zabezpečovacích systémů, není snadné sjednotit její dělení. Naopak lze říci, že v odborných publikacích se lze setkat hned s několika typy, které se liší především tím, co všechno je autorem do prevence kriminality zahrnuto. Největší rozdíly je možné zaznamenat v pojetí jednotlivých národů. Shoda panuje ve výsledku preventivních aktivit, které tedy mají za cíl snižovat počty trestných činů a sociálně patologických jevů, ale různí se názory na to, jak těchto kýžených výsledků dosáhnout a na co by měl být kladen důraz. Tím se v konečném důsledku liší také přístupy a rozdělení prevence kriminality. Existuje několik možných druhů dělení prevence kriminality. [9]

Tradiční dělení prevence kriminality českých autorů:

- Sociální prevence (zaměřená na obsah).
- Situační prevence (zaměřená na příležitost).
- Viktimologické prevence (zaměřená na oběť).
- Primární, sekundární a terciární prevence (zaměřená na adresáta).

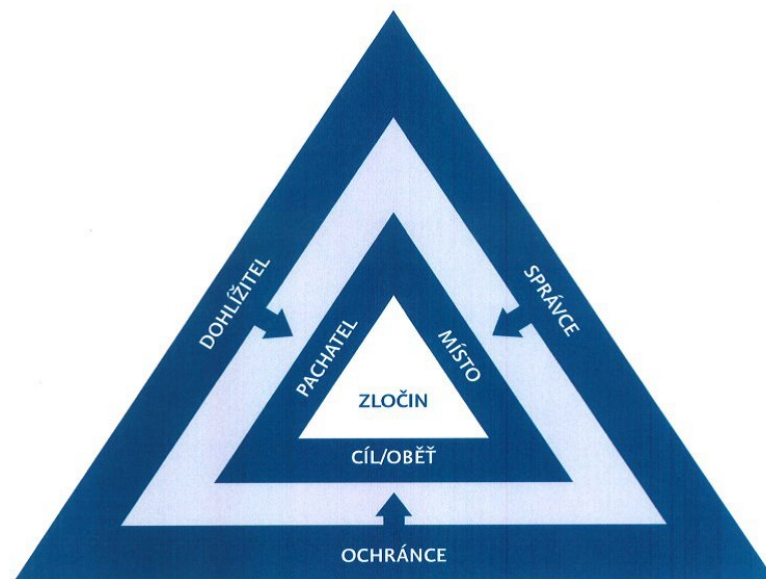
Dělení prevence kriminality používané britskými autory:

- Vývojová prevence (zaměřená na vývoj jedince).
- Komunitní prevence (zaměřená na proces socializace).
- Situační prevence (zaměřená na příležitost).
- Prevence prostřednictvím trestní justice (zaměřená na formální kontrolu).

Jiné dělení britských autorů:

- Strategie zaměřená na lidi.
- Strategie zaměřená na místo.
- Strategie zaměřená na situace.

Ve výše uvedených typech dělení se obecně opakuje dělení prevence kriminality na sociální a situační. Lze říci, že prevence kriminality vychází z toho, že musí být splněny základní podmínky ke spáchání trestného činu, a to především, že musí být přítomný

Obrázek 1: Faktory vzniku trestného činu a protiopatření. [11]

pachatel, oběť (resp. objekt), příznivé prostředí nebo situace a zároveň chybí faktor, který by trestnému činu zabránil (kriminogenní příležitost). [6] Předpokládá se, že pokud dojde k vynechání jedné ze zmíněných složek, nedojde vůbec k vzniku trestného činu. Jednotlivé složky prevence kriminality se tedy snaží z pomyslné rovnice odstranit jednu nebo více proměnných. [9]

K dělení prevence kriminality lze tedy říci, že existuje několik hledisek, dle kterých ji lze třídit. Zároveň je nutné brát v potaz, že jednotlivé principy dělení prevence kriminality se doplňují a často i překrývají, zejména v praxi nelze brát různá dělení dogmaticky a při tvorbě programů prevence kriminality dochází k prolínání zcela běžně. V České republice se tradičně a nejčastěji používá dělení prevence kriminality z hlediska přístupu (sociální a situační) a úrovní adresátů (primární, sekundární a terciární). [8], [9]

1.1.1 Přímá a nepřímá prevence kriminality

Základním rozdělením preventivních aktivit je z hlediska úmyslu prováděné činnosti. Pokud se mluví o prevenci kriminality, jsou na mysli především programy zaměřené na danou cílovou skupinu, s určitým obsahem, což je prevence přímá, úmyslná, organizovaná. Ve zkratce činnost, jejímž jediným a hlavním cílem je prevence kriminality. Naproti tomu nepřímá prevence je důsledkem činnosti, jejímž jediným nebo primárním účelem není prevence kriminality, ale prevence vyplývá z plnění jiných úkolů. [6]

Nejjednodušším příkladem nepřímé prevence kriminality je pochůzková a hlídková činnost policie či soukromých bezpečnostních služeb, kdy pouze přítomnost těchto složek má

odstrašující efekt na potenciální pachatele. I organizace volnočasových aktivit (zájmových kroužků) pro děti a mládež má také preventivní efekt.

1.1.2 Přístupy k prevenci kriminality

Cílem preventivních opatření je snižovat procento kriminality a sociálně patologických jevů. Proaktivními činnostmi je možné toho docílit z hlediska přístupu zejména omezením příležitostí k samotnému vzniku a zvýšení připravenosti potenciálních obětí. Prevenci kriminality lze strukturálně rozdělit na sociální, situační a prevenci viktimmnosti a pomoc obětem trestných činů, která je často zařazena do prevence sociální. Prvky struktury (přístupy) se liší zejména v cílové skupině, aktivitách a možnostech měřitelnosti výsledků. [8]

1.1.2.1 Situační prevence

Situační prevence pracuje s faktem, že určité druhy trestné činnosti se objevují za specifických podmínek (určité místo, čas, okolnosti), které lze minimalizovat vhodnými opatřeními, a tím snížit pravděpodobnost vzniku sociálně patologických jevů. Nejčastěji se jedná o režimová opatření, fyzickou a technickou ochranu. Pokud jsou správně identifikovány spouštěče a následně správně nastavena opatření, je situační prevence velmi účinná. Situační prevence se tedy nesnaží ovlivnit přímo pachatele, ale příležitost a podmínky ke vzniku trestného činu, tedy nepříznivé okolnosti pachatele odradí, spáchání trestného činu se mu za daných podmínek nevyplatí. [8]

Tento typ prevence kriminality je účinný při boji s vandalismem a majetkovou kriminalitou. Opatření se využívají zejména v místech se zvýšenou koncentrací osob (obytné čtvrti, obchodní centra). Často se jedná zejména o opatření technického typu. [6]

Programy situační prevence nejčastěji pracují s těmito východisky, jak minimalizovat riziko vzniku trestné činnosti:

- Zvýšení námahy pachatele.
- Zvýšení rizika dopadení.
- Snížení užítku z trestné činnosti. [6]

Zvýšení námahy pachatele lze dosáhnout zejména prostřednictvím zvýšení technické ochrany, další možností je kontrola vstupů (systémy kontroly vstupu ACCESS). Technickými opatřeními lze také zvýšit riziko dopadení (kamerové systémy, PZTS). Účinná je v tomto ohledu také zvýšená fyzická dohledová činnost, tedy hlídková činnost policie či soukromé bezpečnostní služby. Druhotným efektem této aktivity je zvýšení

pocitu bezpečí občanů. Užitek z trestné činnosti lze zcela eliminovat odstraněním cíle, případně jeho přemístění. V poslední době se využívá také označování předmětů (např. kapsle s barvou nebo čipy na oděvech a dalším zboží, nebo GPS lokátory v automobilech).

Výhodou programů prevence kriminality zabývajících se situační prevencí je také velmi dobrá měřitelnost efektivity a možnost srovnání kriminality v časovém horizontu. S tím ale souvisí také to, že účinky programů v rámci situační prevence trvají po stejnou dobu jako program samotný. Situační prevence je nejčastěji zabezpečována orgány státní správy a samosprávy.

Bohužel s realizací situační prevence souvisí také riziko přesunu kriminality. Jak bylo zmíněno v úvodu této kapitoly, situační prevence vychází z toho, že některá trestná a socio-patologická činnost se objevuje častěji v určitých podmínkách. Při minimalizaci těchto, pro pachatele příznivých, podmínek hrozí, že se pachatel přesune. Lze rozlišit přesun kriminality z těchto hledisek:

- Změna místa.
- Změna času (pachatel nezmění místo ani objekt, ale dobu spáchání trestného činu).
- Změna prostředků.
- Změna cíle (oběti).
- Funkční změna (pachatel se přeorientuje na jinou trestnou činnost). [6]

Lze předpokládat, že nikdy nedojde ke zcela stoprocentnímu přesunu kriminality. Řešením tohoto faktu tedy není rušení situačních programů, ale včasná reakce subjektů činných v prevenci kriminality na změnu podmínek a jejich spolupráce.

1.1.2.2 Sociální prevence

Naproti tomu sociální prevencí se kromě orgánů státní správy a samosprávy zabývají také neziskové organizace i soukromé společnosti. Kromě toho, že je sociální prevence jedním z prvků prevence kriminality, je zároveň také součástí sociální politiky státu. Sociálně preventivní programy si kladou za cíl ovlivnit vývoj jedince, či skupiny obyvatel. Základní příčiny páchaní trestné činnosti hledají ve špatných sociálních a ekonomických podmínkách a svými aktivitami se pokouší tyto negativní vlivy (rizikové faktory) změnit. „*Kriminalita je zde tedy chápána především jako selhání jiných osob anebo jako důsledek strukturálních nedostatků ve společnosti.*“ [6] Sociální prevence podporuje vštěpování

společenských norem a pravidel a v ideálním případě je výsledkem změna procesu sociální integrace jedince, což má v konečném důsledku vliv na pokles kriminality. Zcela klíčový je vliv rodiny, školy a neformálních sociálních skupin. [8]

Je možné se setkat s názorem, že sociální prevence cílí především na potenciální pachatele. [6] Toto tvrzení však není zcela úplné. Programy sociální prevence se velmi často zaměřují na potenciální oběti se snahou zvýšit jejich informovanost a připravenost.

Oblast sociální prevence nezahrnuje pouze relevantní programy prevence kriminality, její nedílnou součástí je také sociální politika státu a činnost orgánů zabývajících se socializací jedince. [6]

Ze samotné definice sociální prevence kriminality je patrné, že výsledky těchto aktivit jsou jen velmi obtížně měřitelné, většinou se jedná pouze o odhady. Navíc se velmi často jedná o dlouhodobé projekty, probíhající v horizontu několika let.

1.1.2.3 Prevence viktimmnosti

Jak již bylo zmíněno výše, prevence viktimmnosti a pomoc obětem trestných činů je často řazena mezi činnosti sociální prevence. Zaměřuje se na práci s rizikovou skupinou obyvatelstva, a to na osoby, které se staly obětí trestného činu, nebo ty, u nichž je zvýšené riziko, že se obětí trestného činu stanou. V širším pojetí je cílovou skupinou široká veřejnost. Programy se zaměřují zejména na psychiku a připravenost, v praxi se jedná zejména o skupinové či individuální poradenství. Využívají se metody a zkušenosti ze situační i sociální prevence. Programy cílící na prevenci viktimmnosti se zaměřují na zásady bezpečného chování, přípravu a poradenství.

1.1.3 Úrovně prevence kriminality

Kromě dělení preventivních aktivit dle přístupu, je lze rozlišovat dle cílové skupiny. Tímto vzniknou tři úrovně prevence kriminality – primární, sekundární a terciární. Ve všech těchto úrovních jsou realizovány preventivní aktivity v jednotlivých přístupech zmiňovaných výše.

Primární prevence je ve svém zaměření a činnostech nejjobecnější a je zde nejmenší spojitost mezi prevencí a samotnou kriminalitou. Cílová skupina není jasně definovaná, zaměřuje se na celou populaci. Primární prevence se snaží ovlivnit výchovu, vzdělávání, volnočasové aktivity a zahrnuje také poradenství. I přes to, že působení primární prevence by mělo cílit na širokou veřejnost, většina aktivit se soustřeďuje na děti a mladistvé, kde se

předpokládá největší ovlivnitelnost a účinnost. Velmi často se jedná o naprosto přirozené a zažité činnosti, u nichž si mnozí ani neuvědomí, že se jedná o prevenci kriminality (např. instalace mechanických zábranných systémů, pěší hlídky obecní či státní policie, přednášky odborníků na školách, výuka občanské nauky, organizované volnočasové aktivity pro děti a mládež atd.), nicméně i tyto aktivity podporují prohlubování chování společností považováno za normální a vhodné. Primární prevenci je tedy možné považovat za pomyslný základní kámen všech proaktivních aktivit prevence kriminality, protože jde až k samotným potenciálním kořenům kriminality. V rámci primární prevence je nezastupitelná role rodiny, sociálních skupin, vzdělávacích zařízení atd. [9]

Druhá úroveň, sekundární, se specializuje na rizikové jedince, u nichž je vyšší riziko, že se stanou pachateli či oběťmi trestné činnosti (v oblasti sociální), a na oblasti se zvýšenou pravděpodobností a výskytem trestné činnosti. Jedním z indikátorů zvýšené rizikovosti je výskyt sociálně patologických jevů – alkoholismus, drogová závislost, vandalismus, sprejství, nezaměstnanost, kulturní a rasové konflikty – jež mohou při přehlížení dále eskalovat až v trestnou činnost. Sekundární prevence se stejně jako primární velmi často v sociální oblasti orientuje na mládež. [8], [9]

Terciární prevence pracuje s jedinci, kteří jsou kriminálně narušení, tedy pachatelé trestných činů nebo jejich oběti. Cílem tohoto typu prevence je předcházet recidivám a zajistit další vývoj jedince v rámci společensky normálního a přijatelného chování. Součástí této úrovně prevence je široká škála poskytovaných služeb – rekvalifikace, poradenství, zajištění bydlení, psychologická a sociální pomoc. Zajištění poskytování služeb v rámci terciární prevence kriminality je především na specializovaných pracovištích. [8]

1.1.4 Dělení dle časového hlediska

„Z časového hlediska je možno prevenci členit na predeliktní (před spácháním trestného činu) a postdeliktní (v zájmu zabránění spáchání trestného činu dalšího).“ [6]

Toto dělení je úzce spojeno s úrovněmi prevence kriminality, kdy z podstaty je jasné, že terciární prevence je vždy zároveň postdeliktní, naopak primární a sekundární prevence kriminality jsou především predeliktní.

1.1.5 Dělení prevence kriminality dle typu preventivních opatření

V návaznosti na obsáhlost prevence kriminality, lze dělit aktivity s ní spojené dle použitých opatření následovně:

- Organizační.
- Technická.
- Personální.
- Výchovná.
- Jiná. [6]

Použitý typ preventivního opatření je úzce svázán s úrovněmi a přístupem k prevenci kriminality. Tedy podle toho, na koho či co prevence cílí, je nutné zvolit konkrétní typ opatření.

1.2 Orgány a subjekty činné v prevenci kriminality v České republice

Jak již bylo zmíněno výše, v prevenci kriminality se angažují nejenom subjekty státní správy a samosprávy, ale i soukromé a neziskové společnosti. Každý z těchto aktérů má pochopitelně jiné pravomoci, působnost, možnosti a motivaci. Obecně lze ale říci, že všichni sledují stejný cíl. V oficiálních dokumentech je kladen důraz na spolupráci všech subjektů.

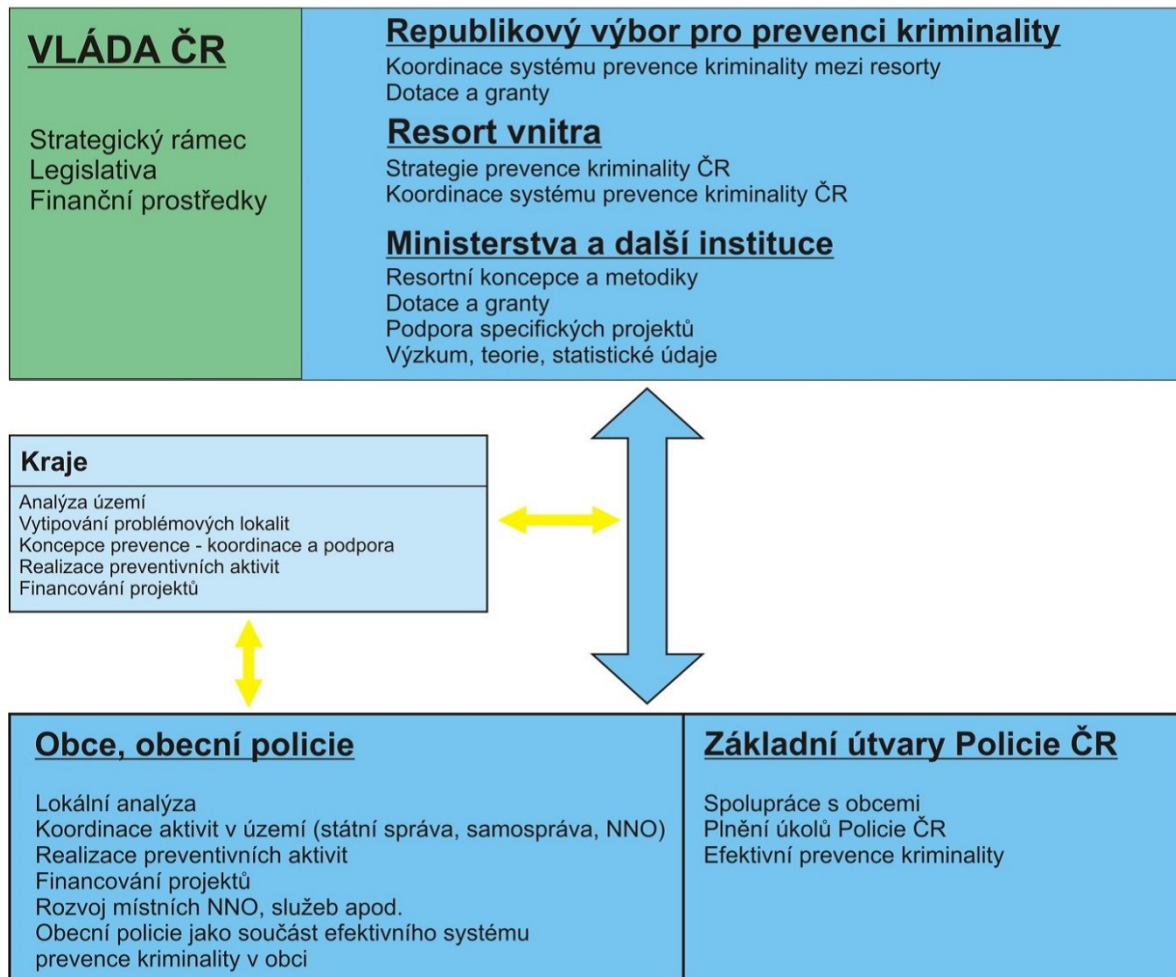
„Skutečnost, že kriminální prevence je záležitostí celého spektra nejrůznějších subjektů, působících prakticky na všech sférách a všech úrovních života společnosti, je nesporně výhodou: možný dosah preventivních aktivit je tak téměř neomezený. Nutno však konstatovat, že specifické možnosti každého z článků preventivního systému jsou dosud nepříliš propracovanou otázkou.“ [6] Spolupráce jednotlivých subjektů je tedy podporována a vítána, nicméně není možné ji vymáhat (až na výjimky, rozebráno v dalších kapitolách) a závisí na jejich dobrovolnosti.

1.2.1 Struktura orgánů státní správy a samosprávy činných v prevenci kriminality

Prevence kriminality je součástí bezpečnostní politiky státu a subjektů činných v této oblasti je celá řada. V rámci státní správy a samosprávy je vytvořena hierarchická struktura těchto subjektů. Systém lze rozdělit do třech základních úrovní (viz Obrázek 2):

- Republiková.
 - Meziřesortní.

- Resortní.
- Krajská.
- Lokální (místní). [8], [12]

Obrázek 2: Struktura systému prevence kriminality v České republice. [12]

1.2.1.1 Republiková úroveň

V rámci výše uvedené struktury je nejvýše postaveným orgánem Republikový výbor pro prevenci kriminality, který byl zřízen při Ministerstvu vnitra na základě usnesení vlády č. 617 ze dne 3. 11. 1993. Výbor začal fungovat od 1. 1. 1994 jakožto meziresortní orgán, v jehož čele stojí ministr vnitra (v současné vládě je ministrem vnitra pan Milan Chovanec) a jeho první náměstek jako místopředseda výboru. Celkově má Republikový výbor pro prevenci kriminality 18 členů, kteří jsou zástupci těchto institucí:

- Ministerstvo financí.

- Ministerstvo obrany.
- Ministerstvo práce a sociálních věcí – odbor rodinné politiky.
- Ministerstvo práce a sociálních věcí – odbor sociálních služeb.
- Ministerstvo spravedlnosti.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
- Ministerstvo vnitra.
- Ministerstvo zdravotnictví.
- Nejvyšší státní zastupitelství.
- Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky.
- Institut pro kriminologii a sociální prevenci.
- Policejní prezidium České republiky.
- Probační a mediační služba České republiky.
- Rada vlády České republiky pro záležitosti romské komunity.
- Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky.
- Soudcovská unie České republiky. [8]

K 1. 1. 2017 bylo členů výboru 26, kromě výše zmíněných institucí na seznamu figurují například také zástupci Svazu měst a obcí České republiky a Rady hlavního města Prahy pro bezpečnost a prevenci kriminality. [8]

Úlohou Republikového výboru pro prevenci kriminality je především koordinace subjektů činných v prevenci kriminality. Dále podává informace, vytváří koncepce a schvaluje dotace na projekty. Z tohoto důvodu byla při výboru zřízena Komise pro výběr projektů Programu prevence kriminality k poskytování dotací ze státního rozpočtu. Účelem meziresortní republikové úrovně tedy není tvorba programů a prevence kriminality jako taková, ale zastřešení celého systému a koordinace všech jeho složek. [8]

Celorepublikovou působnost v oblasti prevence kriminality mají také jednotlivá ministerstva. Aktivity ministerstev jsou specifické dle příslušného resortu. Kromě toho, že zástupci některých ministerstev jsou členy Republikového výboru pro prevenci kriminality, si ministerstva v návaznosti na jeho činnost vytváří vlastní koncepce prevence kriminality v oblasti konkrétní působnosti. Samotná ministerstva mohou vytvářet programy prevence kriminality v oblasti své působnosti, většinou se jedná o sociální prevenci a prevenci viktimmnosti. V neposlední řadě jsou na ministerstvech shromažďována cenná statistická data, která mohou být poskytnuta a následně využita dalšími institucemi. V prevenci

kriminality jsou nejvíce činná: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo zdravotnictví.

Mezi všemi ministerstvy samozřejmě vyniká Ministerstvo vnitra, při kterém je zřízen Republikový výbor pro prevenci kriminality, má vlastní oddělení pro prevenci kriminality (Odbor prevence kriminality, funguje od roku 1996) a je nadřízeným orgánem Policie České republiky. Ministerstvo vnitra pravidelně zpracovává na čtyřletá období Strategii prevence kriminality (aktuálně platná Strategie prevence kriminality 2016-2020) a vyčleňuje ze svého rozpočtu finance určené k pokrytí výdajů na preventivní činnost, na aktuální období platnosti Strategie prevence kriminality je vyčleněno 300 milionů korun na realizaci programů prevence kriminality. [9], [12]

1.2.1.2 Krajská úroveň

Prevence kriminality na krajské úrovni není upravena v žádném zákoně ani jiném právním předpisu. Dle zákona č. 129/2000 Sb., o krajích mají tyto vyšší územně správní celky právo na samosprávu. „*Kraj spravuje své záležitosti samostatně (dále jen "samostatná působnost"). Státní orgány mohou do samostatné působnosti zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, který stanoví zákon. Rozsah samostatné působnosti může být též omezen zákonem.*“ [14] Na základě prvního paragrafu zmíněného zákona má kraj za úkol pečovat o rozvoj území a potřeby občanů a na základě této formulace se kraje aktivně zapojují do preventivních aktivit na vlastním území, ale tato činnost je z pohledu krajů prakticky dobrovolná a v konečném důsledku nevymahatelná. Nicméně kraje se velmi aktivně zapojují do prevence kriminality, zřizují pracoviště a pozice preventistů, vytváří krajské koncepce prevence kriminality, které navazují na celorepublikovou strategii a upřesňují konkrétní cíle dle potřeby daného území. Stejně jako není legislativně upravena participace krajů v oblasti prevence kriminality, nejsou definovány ani pravidla spolupráce mezi státní správou a samosprávnými celky. I v této oblasti fungují kraje v současnosti na bázi dobrovolnosti, koordinují aktivity na svém území, přidělují finanční prostředky dle potřeby a tvoří jakýsi spojovací článek mezi celorepublikovou a místní úrovní prevence kriminality. [12], [13]

1.2.1.3 Lokální úroveň

Z hlediska zacílení na konkrétní problémy je nejúčinnější realizace programů prevence na lokální úrovni. Stejně jako kraje, mají obce pečovat o rozvoj svého území a blaho občanů, dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Tentýž zákon, konkrétně § 35, odstavec 2, umožňuje

obcím zřídit obecní policii, jejíž působnost je upravena zákonem č. 553/1991 Sb., o obecní policii. Velmi důležitý, z hlediska prevence kriminality, je také § 10, který umožňuje obcím vydávat vyhlášky, jakožto podzákoné právní předpisy s lokální působností. V souvislosti s kriminalitou a socio-patologickými jevy jsou v poslední době nejvíce rozšířené vyhlášky o zákazu pití alkoholu na veřejnosti a provozu výherních automatů. Z hlediska účinnosti preventivních aktivit je lokální úroveň tou nejvíce klíčovou a účinnou, jelikož může cílit na relevantní problémy v dané lokalitě. [12]

Pozitivní dopad preventivní činnosti obcí je podmíněn také spoluprací, aktivní komunikací a společným postupem s krajskou a celorepublikovou úrovní a dalšími subjekty na lokální úrovni. Legislativně není tato součinnost nijak upravena, vše tedy opět závisí na ochotě a aktivitě zainteresovaných subjektů. Spolupráce je důležitá v obou směrech. Obce se musí řídit Strategií prevence kriminality pro dané období, v rámci tvorby programů mohou žádat Ministerstvo vnitra o poskytnutí dotace. Na druhou stranu poskytují obce cenná statistická data, která mohou být klíčová při tvorbě strategických dokumentů pro další období. [12]

Je nutné si uvědomit, že lokální úroveň nezahrnuje pouze obce. Zejména pro menší obce může být efektivní spojovat se do celků za účelem dosažení společného cíle. Kromě obcí a jimi zřízených subjektů působí na lokální úrovni také neziskové organizace, zájmová uskupení a soukromé subjekty. [12]

1.2.2 Činnost Policie České republiky v oblasti prevence kriminality

Policie České republiky je podřízena Ministerstvu vnitra, jak již bylo zmíněno výše, a její činnost je upravena v zákoně 273/2008 Sb., o Policii České republiky. „*Policie slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony...*“ [1] V § 2 zmíněného zákona je tedy zakotvena činnost Policie ČR v oblasti prevence kriminality. [1], [12]

Policie ČR je rozdělena na útvary, které mohou mít celostátní, nebo lokální působnost. Struktura uspořádání Policie ČR je následující:

- Policejní prezidium České republiky.
- Útvary policie s celostátní působností.
 - Kriminalistický ústav Praha.
 - Letecká služba.
 - Národní protidrogová centrála SKPV.

- Pyrotechnická služba.
- Ředitelství služby cizinecké policie.
- Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV.
- Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy.
- Národní centrála proti organizovanému zločinu SKPV.
- Útvar pro ochranu prezidenta ČR.
- Ochranná služba Policie ČR.
- Útvar rychlého nasazení.
- Útvar speciálních činností SKPV.
- Útvar zvláštních činností SKPV.
- Útvary s územně vymezenou působností.
 - Krajská ředitelství policie.
 - Útvary zřízené v rámci krajského ředitelství. [1], [14]

Preventivní činností by se dle zákona měly zabývat všechny zmíněné útvary, v praxi jsou nejčastěji zřízena oddělení prevence, či tisku a prevence (např. Oddělení tisku a prevence Policejního prezidia ČR), a v rámci těchto oddělení poté funguje koordinátor prevence kriminality. Z hlediska realizace konkrétních programů prevence kriminality jsou ale nejvíce činná krajská ředitelství a jimi zřízené obvodní oddělení.

Na území celého státu koordinuje preventivní činnost Policie ČR Republikový koordinátor prevence kriminality, který je podřízeným policejního prezidenta. Jeho úkolem je spolupracovat a vést krajské a územní koordinátory prevence kriminality a spolupracuje s dalšími organizacemi a subjekty činnými v této oblasti. [9]

Již jen existence Policie ČR má sama o sobě preventivní dopad v rámci nepřímé prevence. Dopady plnění úkolů na prevenci kriminality jsou ale většinou přehlíženy a preventivní složka těchto činností je nedoceněná. Toto vyplývá i ze zřizování oddělení prevence kriminality, která jsou součástí nebo úzce spolupracují s odděleními tisku. Drtivá většina preventivních aktivit je tedy spojena s mediální prezentací a vztahem k veřejnosti. [12]

Prevence kriminality realizovaná Policií ČR má možnost být podložena analytickými daty, získanými při vyšetřování. Policie ČR také organizuje celou řadu preventivních programů na celorepublikové, krajské i lokální úrovni. Celostátní kampaně a programy prevence v posledních letech cílily především na oblast šikany a kyberšikany, domácího násilí a kapesních krádeží. Jednotlivé programy v rámci krajských útvarů se liší, ale v drtivé

většinou jsou cílovými skupinami děti a mladiství, ženy a senioři. Opakují se také akce zaměřené na bezpečnost v dopravě a v kyberprostoru. Aktivity na celostátní úrovni nejsou zdaleka tak významné, jako na té místní, které mohou být lépe zacílené. [14]

Činnost Policie ČR v prevenci kriminality nebyla dlouhodobě podložena žádným obecně platným dokumentem. Momentálně nejaktuálnějším podkladem je Koncepce prevence kriminality Policie ČR na léta 2014 až 2016. Z hlediska obsahu se tento dokument podobá mnoha jiným strategickým dokumentům, je velice obecný a chybí konkrétní opatření k nápravě stávající nevyhovující situace. [12] S ohledem na prevenci nelze kladně hodnotit ani internetové stránky Policie ČR, které v této oblasti poskytují neaktuální informace. [14]

V souvislosti s prevencí a Policií ČR je nutné ještě zmínit prosazovaný moderní princip „Community policing“, který ve zkratce znamená větší spolupráce policie s občany. [6] Tato součinnost závisí na interpersonálních vztazích. Historicky byl tento princip naprosto samozřejmý a běžný, strážci zákona se osobně znali s osobami spadajícími do oblasti jejich působnosti.

1.2.3 Činnost obecní policie v oblasti prevence kriminality

Obce mohou (není to jejich povinnost) zřizovat obecní policii. Účelem je zajišťovat veřejný pořádek, spolupracovat s Policií ČR, a to na území zřizovatele. Činnost obecní policie upravuje Zákon 553/1991 Sb., o obecní policii. Přímo v zákoně je uvedeno, že obecní policie „*se podílí na prevenci kriminality v obci*“. Množství obcí organizuje své aktivity v oblasti prevence kriminality právě prostřednictvím obecní policie, která zajišťuje veškeré aktivity spojené s programy prevence kriminality. [2]

Protože je obecní policie zřizována obcí, je jí také podřízena, nepodléhá moci státu. To také znamená, že činnost obecní policie je řízena starostou, resp. primátorem, nebo členem obecní rady. [6]

Struktura, počet zaměstnanců a konkrétní činnost je v každé obci nebo městě specifická, podle potřeb zřizovatele. Tím pádem se liší i aktivity v oblasti prevence kriminality. Co zůstává vždy stejné je působnost v nepřímé prevenci kriminality, vycházející ze samotné existence obecní policie, stejně jako u Policie ČR. Vzhledem k tomu, že obecní policie je často zřízená v obcích, kde není stálá služebna Policie ČR, je její nepřímá preventivní činnost zcela nezastupitelná, obecní policii totiž může zřídit každá obec v republice.

Z hlediska přímé prevence je činnost obecní policie dána preferencemi zřizovatele, kterému podléhá. Obecně lze říci, že se opakují podobně zaměřené programy jako u Policie ČR, zaměřující se především na děti a mládež, ženy a seniory. Práce s dětmi probíhá nejčastěji formou besed, ukázek práce apod. Existují programy, které se vymykají, ale není účelem této práce je vyjmenovat.

1.2.4 Soukromý sektor

Postavení soukromníků v oblasti prevence kriminality je poměrně složité. Důležité legislativní podklady chybí pro organizaci v rámci státní správy a samosprávy, nelze tedy očekávat právní oporu pro činnost soukromníků v této oblasti. Chybí tedy dlouho diskutovaný zákon upravující činnosti Soukromých bezpečnostních služeb, či jiná legislativa zaměřující se na definici jejich pravomocí nebo která by lépe definovala práva na ochranu osobnosti.

S participací soukromého sektoru se ve Strategii prevence kriminality 2016-2020 počítá, jedním z cílů strategie je: „*Posilovat spolupráci rovněž s podnikatelskými subjekty, které chtějí své možnosti a know-how v oblasti prevence kriminality využít i k veřejně prospěšným účelům.*“ [12] Kromě toho je zmíněna také činnost soukromých bezpečnostních služeb. Nicméně chybí bližší definice spolupráce a definování možností pro soukromé subjekty.

Fyzické a právnické osoby podnikající v oblasti bezpečnosti se stále nedočkaly zákona upravující jimi poskytované specifické služby a nadále se tedy mohou opřít ve své činnosti především o tyto zákony:

- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon).
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Obecně lze říci, že soukromé bezpečnostní služby se přímé organizované prevenci kriminality zpravidla nevěnují. Preventivní činnost je většinou nepřímá nebo je součástí marketingu (ne naopak).

Pro zajímavost lze uvést, že například ve Velké Británii se podnikatelé (pojišťovny, firmy poskytující zabezpečovací techniku nebo soukromé bezpečnostní služby) běžně podílí na prevenci kriminality a tato problematika je lépe upravena. [6]

1.3 Legislativa a dokumenty upravující oblast prevence kriminality

Jak je patrné z předchozí kapitoly, systém prevence kriminality v České republice má svoji danou strukturu, která je provázána s důležitými dokumenty a souvisejícími zákony.

Prevence kriminality je v České republice zakotvena v jednom ze základních strategických dokumentů – Bezpečnostní strategie 2015. „*ČR bude aktivně usilovat o potírání a prevenci kriminality a sociálně patologických jevů v sociálně vyloučených lokalitách. Cílem je posílení důvěry občanů ve schopnost státních institucí vymáhat v těchto oblastech právo a předcházet posilování faktorů podporujících růst kriminality... Základním přístupem v oblasti ochrany veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti je prevence a potírání všech forem kriminality... ČR vytváří potřebné materiální, technické, organizační a legislativní podmínky pro přípravu a realizaci preventivních opatření zaměřených do oblasti minimalizace rizika vzniku a rozsahu následků mimořádných událostí.*“ [10] Prevence kriminality je tedy nedílnou součástí základního dokumentu bezpečnosti politiky České republiky.

1.3.1 Trestní zákoník a trestní řád

Zákon č. 40/2009 Sb. (trestní zákoník) a zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) na první pohled souvisí s prevencí kriminality pouze minimálně. Nicméně v těchto zákonech jsou zakotveny alternativní tresty a odklony v trestním řízení, kdy tedy nedochází k udělení klasického represivního trestu. Tyto alternativy jsou vnímány jako progresivní prvky, jedná se například o obecně prospěšné práce, podmíněné odsouzení s dohledem, podmíněné zastavení stíhání a narovnání, nebo domácí vězení.

1.3.2 Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii

Zákon upravující činnost a pravomoci obecní policie, která je zřizována jako orgán obce. Dle § 2 odstavce f) tohoto zákona: „*Obecní policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnění dalších úkolů podle tohoto nebo zvláštního zákona se podílí na prevenci kriminality v obci.*“ [2]

Činnost obecní policie je omezena na území zřizovatele, pokud není s jinou obcí uzavřena veřejnoprávní smlouva. V takovém případě může obecní policie zasahovat i na území obce, se kterou je smlouva uzavřena.

Zákon o obecní policii je z hlediska prevence kriminality velmi významný, jelikož právě obecní policie je v této oblasti velmi aktivní. Nicméně legislativa konkrétně neupravuje činnost obecní policie v oblasti prevence, není zde uvedeno nic více k prevenci, kromě citovaného paragrafu 2.

1.3.3 Zákon č. 273/2008., o Policii České republiky

Činnost Policie ČR v oblasti prevence kriminality je tímto zákonem definována ještě více obecně, než u obecní policie. Dotčený paragraf je citován v kapitole 1.2.2 této práce. Zde je zmíněna povinnost policie předcházet trestné činnosti, ale opět není uvedena žádná bližší specifikace.

Kromě preventivních aktivit Policie ČR je v tomto zákoně zakotvená také spolupráce s právníky a fyzickými osobami. Dle § 17 „*Policie spolupracuje s právníky a fyzickými osobami vykonávajícími činnost v oblasti prevence kriminality a sociálně patologických jevů, ... pracujícími s pachateli trestných činů a osobami se sociálně patologickým nebo obdobným rizikovým způsobem chování, nebo vykonávajícími jinou činnost ve prospěch zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti.*“ [1] Ačkoliv tedy ve většině případů je spolupráce subjektů v oblasti prevence kriminality založená pouze na dobrovolnosti a velmi často je pouze sporadická, Policie ČR by dle zákona s těmito subjekty spolupracovat měla. Míra, účel a konkrétní postupy spolupráce nejsou stanoveny.

Zejména ve větších městech je velmi důležitá nepřímá prevence, která plyne z výkonu služby příslušníku Policie ČR. Přímá prevence je organizována útvary s územně vymezenou působností a dle toho se také v jednotlivých krajích a městech liší.

1.3.4 Strategie prevence kriminality

Strategie prevence kriminality je v této oblasti klíčovým dokumentem a navazuje na obecné strategické dokumenty České republiky. Je zpracovávána Ministerstvem vnitra nejčastěji na čtyřleté období a schvaluje ji vláda. Aktuálně platná je Strategie prevence kriminality 2016–2020, s tím, že první strategie byla platná od roku 1996 a preventivní politika je součástí politiky státu od roku 1993. [12]

Účelem tohoto dokumentu je shrnout činnost v oblasti prevence kriminality za minulé období a stanovit cíle a priority pro období aktuální a vize do budoucna, není totiž možné se zaměřit pouze na čtyřletý časový horizont. Vize jsou upravovány do konkrétní podoby v následující strategii, či při aktualizaci v rámci každoročního hodnocení naplňování cílů. [12]

Stanovené cíle jsou závazné pro všechny subjekty činné v oblasti prevence kriminality. Kromě vytyčení cílů v oblasti samotných preventivních aktivit jsou zahrnuty i požadavky na součinnost dotčených subjektů, která není upravena v legislativních dokumentech. Probíhá každoroční vyhodnocování naplňování vytyčených cílů a sběr dat potřebných k tvorbě strategie pro další období. V rámci vyhodnocování může docházet také k dílčím změnám v reakci na aktuální situaci. Stanovené priority jsou závazné především z hlediska poskytování dotací na programy prevence kriminality, tedy finančně mohou být podpořeny pouze programy v souladu s aktuální strategií. [12]

Oblastí prevence kriminality se zabývají také další vládní strategie a koncepce, které se ale už většinou specializují na konkrétní druh kriminality apod., na jejich tvorbě se spolupodílí také Republikový výbor pro prevenci kriminality. Jedná se například o tyto dokumenty:

- Strategie České republiky pro boj proti terorismu.
- Koncepce boje proti organizovanému zločinu.
- Národní strategie protidrogové politiky.
- Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí.
- Národní strategie ochrany práv dětí.
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže. [12]

Jedná se o dokumenty řešící užší a specializovanou oblast kriminality, zatímco Strategie prevence kriminality se zabývá především kriminalitou obecnou, která má největší vliv na vnímání bezpečnosti občanů. Strategie stanovuje cíle pro jednotlivé zainteresované subjekty a zároveň určuje postupy v jednotlivých oblastech prevence kriminality. Hlavní prioritou je snižování kriminality. [12]

Mimo zmiňovanou Strategii prevenci kriminality, vytvořenou Ministerstvem vnitra ČR, která je všeobecně závazná pro všechny další dotčené subjekty, si své vlastní koncepce a strategie prevence kriminality vytváří i další ministerstva, Policie ČR, kraje, obce a organizace jimi zřizované. Tyto dokumenty vycházejí z celorepublikové strategie a konkretizují cíle a postupy dle vlastních potřeb a relevance v konkrétní oblasti. [12]

1.4 Hodnocení efektivity preventivních opatření

Cílem prevence kriminality je snižování kriminality a zároveň zvyšování pocitu bezpečí obyvatelstva. Objektívni měření vývoje těchto ukazatelů v návaznosti na prevenci kriminality je složité a druhé zmíněné kritérium je navíc pouze velmi obtížně měřitelné a je nutné se spoléhat na průzkumy veřejného mínění, které jsou velmi subjektivní a mohou být zkreslené. „*Měření efektivity preventivních programů prevence kriminality i dílčích projektů je otevřeným problémem. Důvodem je nejednotnost průkazných hodnotících kritérií.*“ [6]

Z výše uvedeného je patrné, že hodnocení efektivity programů prevence kriminality je značně problematické, na druhou stranu je potřebné, mimo jiné proto, že značná část preventivních programů je financována z veřejných rozpočtů, tím pádem vzniká tlak na prokazování efektivního využívání finančních prostředků. Existují tedy různá kritéria, dle kterých lze posuzovat efektivitu prevence kriminality, i když jsou výsledky hodnocení často nejednoznačná nebo neúplná.

Kritéria hodnocení programů prevence kriminality:

- Vývoj trestné činnosti.
- Sociologické a kriminologické výzkumy.
- Analýza hlášení pojistných událostí.
- Organizace a financování stávajících i nových programů. [6]

Všechna zmíněná kritéria mají značná úskalí. Pokud je hodnocen celkový vývoj kriminality, ne vždy se nutně musí projevit výsledky konkrétních preventivních opatření, zejména to platí u sociální prevence. Pouze na základě meziročních srovnání četnosti a typu trestné činnosti není možné posoudit efektivitu prevence, jelikož tato se může projevit ve statistikách až po mnoha letech či vůbec, ale ani tak nelze označit za bezpředmětnou, protože není možné dokázat, že by například při nerealizaci dané preventivní aktivity nenastal nárůst trestné činnosti. Se stejným problémem se bude potýkat analýza pojistných událostí, která může posloužit spíše pro budoucí zacílení programů prevence kriminality. Častým úskalím sociologických výzkumů je to, že hlavním zdrojem informací jsou dotazníky nebo ankety, které jsou subjektivní, a tedy není možné je brát za relevantní hodnocení. Co se týká organizace a financování programů prevence kriminality, je to velmi složité. Pokud jsou organizovány nové programy, není možné ty předchozí označit za špatné, stejně jako znovu financování téhož programu nelze brát jako ukazatel úspěšnosti.

Obecně lze říci, že vždy se lépe hodnotí efektivita situační prevence, kde existují objektivní data ze sledování vývoje kriminality. V sociální prevenci a prevenci viktimmnosti je možné hodnotit pouze počty zapojených, pocity a ohlasy zúčastněných osob. Zpětná reakce účastníků je určitě velmi důležitá, může pomoci při konkretizaci a směřování programu, ale stále se jedná o subjektivní názory. V případě menších programů prevence kriminality s několika jedinci, či desítkami účastníků ročně jsou výsledky anket statisticky zanedbatelné.

1.5 Mezinárodní spolupráce

Mezinárodní postup při činnostech spojených s prevencí kriminality je většinou zastřešován nadnárodními subjekty, například Organizací spojených národů (OSN) nebo Evropskou unií (EU). V menší míře potom dochází k mezinárodní spolupráci v příhraničních oblastech, kde je to dáno výhodností vyplývajících z polohy.

OSN má od roku 1950 vlastní Výbor pro prevenci a kontrolu kriminality, který kromě stanovení společných cílů a priorit umožňuje členům předávat si poznatky a postupy. Kongres se setkává v rámci konferencí jednou za pět let. Dále byla v roce 1992 při OSN zřízena Komise OSN pro prevenci kriminality a trestní justici, která je jedním ze základních šesti orgánů OSN. Komise stojí za vydáním mnoha směrnic a materiálů týkajících se prevence kriminality a příbuzných odvětví. [6]

Z dalších mezinárodních institucí, které se této oblasti věnují, stojí jistě za zmínku Evropský institut pro kontrolu a prevenci kriminality (iniciativa OSN) a institut Evropská síť pro prevenci kriminality (vytvořen EU). Obě instituce si kladou za cíl zvyšovat informovanost, vytvářet postupy a reagovat na současné trendy. [6]

Z hlediska předávání informací, sdílení postupů a možnosti rychleji reagovat je mezinárodní spolupráce velmi důležitá a může být přínosná pro všechny členské státy. Zůstává nicméně otázkou, v jaké míře se tato mezinárodní spolupráce projevuje v praxi.

1.6 Mapy budoucnosti

Realizátorem projektu je Ministerstvo vnitra ČR a projekt je popsán takto: „*Účelem projektu Mapy budoucnosti je na základě (zejména) zahraničních znalostí a zkušeností popsat základní předpoklady pro uplatnění moderních přístupů a nástrojů ke zvýšení efektivity a kvality výkonu veřejné správy a strategického řízení a plánování v oblasti*

prevence kriminality a zajišťování bezpečnosti a veřejného pořádku v České republice, založených na mapování, analýze a predikci kriminality.“ [8]

Na základě analytické práce s daty o kriminalitě jsou výsledky přeneseny do mapy, kde je možné s nimi pracovat v prostoru a v čase. Existuje předpoklad, že určitá trestná činnost se v místě a čase opakuje a na základě vytvoření map kriminality lze poté trestné činnosti efektivně předcházet ještě před jejím vznikem. Cílem je lepší práce při nasazování sil a prostředků, zvýšit počet objasněných trestných činů a snížit celkově jejich počet. V konečném důsledku by mělo dojít také ke snížení finančního objemu zajišťujícího činnosti dotřených subjektů. V zahraničí je tato metoda velmi úspěšná. [8]

Mapy kriminality také umožní lepší plánování zejména projektů situační prevence kriminality a prevence viktimmnosti. I v oblasti sociální prevence jsou mapy kriminality využitelné.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

2 ANALÝZA KRIMINALITY VE MĚSTĚ ZLÍNĚ

V České republice má kriminalita od roku 2007 klesající tendenci, s výjimkou skokového nárůstu po amnestii ze dne 1. 1. 2013. Ve Zlínském kraji je úroveň kriminality dlouhodobě pod celorepublikovým průměrem, v roce 2015 byla na svém historickém minimu. Dle indexu kriminality (počet trestných činů přepočtených na 10 000, z důvodu porovnatelnosti) byl Zlínský kraj na 12. místě, v absolutních číslech byl počet trestných činů 4. nejnižší v republice a na celkové kriminalitě se Zlínský kraj podílel z 3,2 %. [21]

Zlínský kraj je funkčně rozdělen na čtyři okresy: Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín a Zlín. Takto vyjmenované okresy jsou seřazeny od toho s nejnižší kriminalitou po nejvyšší a toto pořadí je neměnné již deset let. [21]

Graf 1 Vývoj trestné činnosti v okrese Zlín od roku 2006 do roku 2015. [21]

Z grafu je patrné, že také ve Zlíně má kriminalita klesající tendenci, nicméně v letech 2010–2014 jsou výsledky velmi vyrovnané a k výraznějšímu poklesu došlo až v roce 2015.

Co se týče skladby pachatelů ve Zlínském kraji, 49,7 % z nich byli recidivisté, což je více než 2 % pod republikovým průměrem. Naopak lehce nad republikovým průměrem je počet mladistvých pachatelů mezi 15 a 17 lety. [21]

Pro účely této práce bude pozornost věnována konkrétním typům trestné činnosti, jejichž podíl je zde výrazně vyšší než podíl v republikovém průměru. Dále, s ohledem na účel práce, nebyla zohledněna hospodářská a dopravní kriminalita. Zde je nutné připomenout,

že značná část hospodářské kriminality (podvod, zpronevěra, nekalá soutěž, úplatky atd.) v grafu není vůbec zahrnuta a porušení zákona se zjistí v naprostém minimu případů.

Pokud je některý typ kriminality ve Zlínském kraji nebo ve Zlíně problematictější a častější než v celé ČR, může to mít několik příčin:

- Je věnováno málo pozornosti dané problematice.
- Působení recidivisty.
- Specifičnost dotčeného regionu.

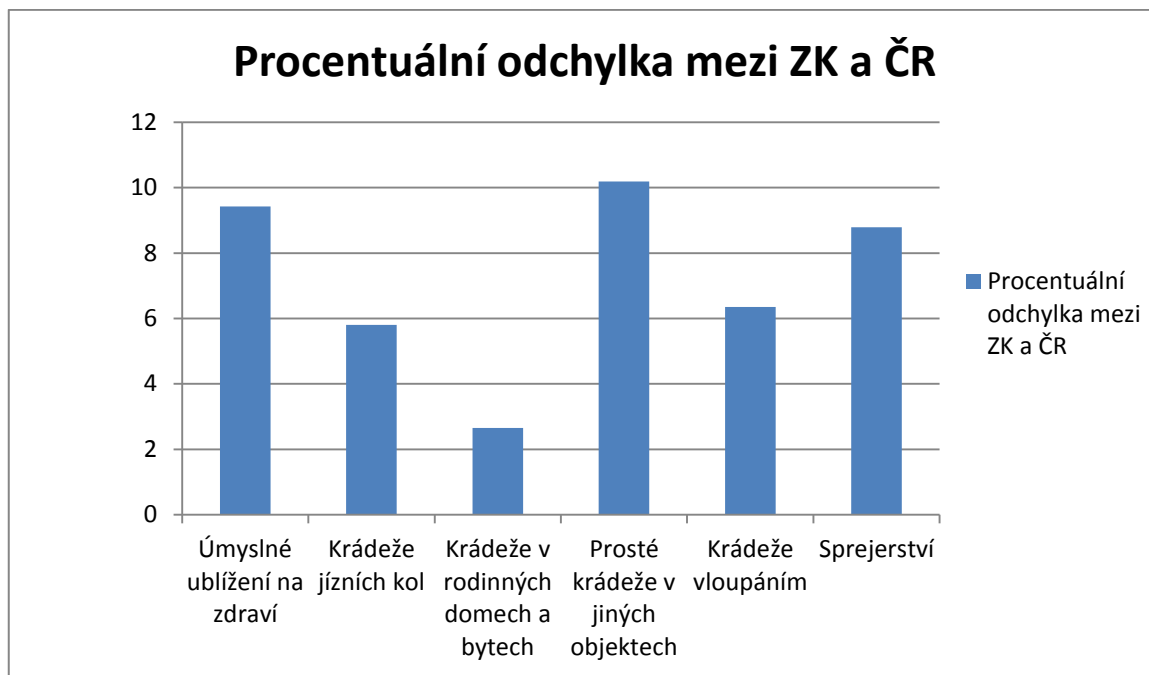
Všechny tři zmíněné příčiny lze řešit vhodnými preventivními opatřeními. U působení recidivisty je nutná zejména situační prevence a také práce s oběťmi (i těmi potenciálními). Vzhledem k tomu, že asi polovina trestných činů je spáchána jako recidiva téhož pachatele, je zde velký potenciál k řešení této problematiky.

Co se týče malé pozornosti dané problematice, je zde bohužel špatná návaznost mezi analytickými pracemi, věnujícími se minulosti a vyhodnocování, a koncepcemi a strategiemi, zaměřenými na budoucnost. Analytická data jsou dostupná s měsíční frekvencí a následně jsou vypracovávány souhrnné roční zprávy. Data získává Policie ČR a postupuje je Ministerstvu vnitra ČR a také dalším institucím, se kterými spolupracuje. Naopak strategické dokumenty jsou vytvářeny nejčastěji na období čtyř let, tedy neexistuje efektivní reakce na případnou změnu. Jak bude rozebráno v další kapitole, bohužel často je platnost strategií a koncepcí ještě prodlužována. Pokud na zvýšenou trestnou činnost nenavazují žádná opatření, není možné čekat zlepšení situace.

Umístění regionu, demografie, etnické složení a počet obyvatelstva, počet velkých měst, rozloha atd. – tyto všechny a další faktory hrají v počtu a skladbě trestných činů velmi významnou roli. Kraje a města napříč republikou se mohou potýkat se zcela odlišnými problémy a i pro téže problémy může být v každém z případů vhodné jiné řešení. Proto je nutné pracovat vždy s konkrétním místem, hledat jeho specifika, silné a slabé stránky a na základě toho teprve postupovat proti kriminalitě.

2.1 Problematická odvětví kriminality ve městě Zlíně

Jak bylo zmíněno výše, v závislosti na téma diplomové práce byly z materiálů Policie ČR vybrány typy trestné činnosti, které jsou ve Zlínském regionu vysoce nad průměrnou četností v ČR.

Graf 2 Procentuální odchylka mezi daným typem trestné činnosti ve Zlínském kraji a České republice. [21]

Z Grafu 2 dva je patrné, že nejpalčivější jsou prosté krádeže, ať už v obytných či jiných prostorech. U prostých krádeží, na rozdíl od krádeží vloupáním, není při činu překonána žádná překážka. To je zajímavé zejména u krádeží v rodinných domech. Je zde možné zahrnout krádeže v rámci rodiny, při nulovém zabezpečení nebo při dobrovolném vpuštění pachatele do bytu či domu. U krádeží vloupáním je nutné specifikovat, že se jedná téměř rovným dílem o krádeže v obchodech, hotelech a restauracích, chat a v menším podílu do rodinných domů. Významný je taktéž podíl sprejerství, zde klasifikováno jako trestný čin, nikoliv přešůpek, pokud by byly počítány také přešůpky, je pravděpodobné, že počet by se ještě zvýšil. Poslední nezmíněnou položkou je úmyslné ublížení na zdraví, s téměř 10% hodnotou nad celorepublikovým průměrem. [21]

Z analýzy dokumentů Policie ČR je nutné k výše uvedené statistice přidat ještě další navazující data. Úmyslné ublížení na zdraví, které patří mezi násilné trestné činy. Těchto bylo v roce 2015 ve Zlínském kraji spácháno 617, a ačkoliv se procento objasnění pohybuje okolo 75 %, meziroční pokles byl pouze o dva trestné činy. Dle procenta objasnění je velmi smutný pohled na krádeže vloupáním. Kromě toho, že tento typ kriminality je nad republikovým průměrem, procento objasnění se pohybuje okolo 28 %. Průměr v ČR v počtu objasnění krádeží vloupáním je 22 %, ale tento průměr je zapříčiněn zejména objasňeností případů v hlavním městě Praha, kde je okolo 8 %. Podobný průměr

objasněnosti je u krádeží prostých (22,5 %), nicméně ve Zlíně je to okolo 40 %. Bohužel od roku 2014 zde nastal 7% pokles a to je v této oblasti jedno z nejhorších zhoršení v republice. Z hlediska objasnění je velmi problematické také sprejerství, Zlín si v celém kraji stojí úplně nejhůře a meziroční pokles je naprosto zanedbatelný. [22]

Kromě nadprůměrné četnosti u některých trestných činů je nutné věnovat pozornost také výrazné eskalaci jiné trestné činnosti. Významný meziroční nárůst v letech 2014 a 2015 byl zaznamenán u těchto trestných činů:

- Trestné činy proti výkonu pravomoci orgánu veřejné moci a úřední osoby (zejména proti Policii ČR) – 200% nárůst.
- Výtržnictví (zejména na sportovních akcích) – 91% nárůst.
- Ohrožení pod vlivem návykové látky a opilství – 26% nárůst. [21]

K trestné činnosti pod vlivem návykových látek, zejména alkoholu je důležité uvést, že často nejsou tyto činy oběťmi nahlášeny, protože oběť a útočník se často znají. K dvousectprocentnímu nárůstu trestných činů proti výkonu úřední moci je možné uvést souvislost s celkovou nedůvěrou v Policii jako takovou a neúctu k ní.

Analýzy Policie ČR hodnotí jako nejvíce ohrožené seniory a zejména starší ženy. Dále mladistvé, kteří se mohou stát obětí trestné činnosti v oblasti kyberprostoru. [21]

2.1.1 Shrnutí za podkapitolu

Na základě získaných dat Policie ČR za rok 2015 a 2014 bylo možné určit oblasti kriminality, které jsou ve zlínském regionu problematické z hlediska četnosti. Je nutné dále také zahrnout konkrétní počty a také míru objasnění. Jako velmi problematické po zhodnocení těchto hledisek se ukázaly krádeže prosté a krádeže vloupáním. U krádeží vloupání je také nutné zohlednit, že například byty a domy jsou terčem zlodějů v méně případech, než komerční objekty. Krádeže prosté a krádeže vloupáním jsou vůbec nejpočetnějšími trestnými činy, na území okresu Zlín jich bylo spácháno v roce 2015 celkem 915.

Téma sprejerství by mohlo být kapitolou samo pro sebe. Nejenže je tato trestná činnost nad republikovým průměrem, ale je velmi složité dopadnout pachatele a k celkovému počtu trestných činů je nutné započítat také přestupky. Tuto problematiku je možné dát do souvztažnosti s lehce nadprůměrnou kriminalitou mládeže.

Výrazné jsou také meziroční nárůsty u některých trestných činů. Výtržnictví a ohrožení pod vlivem návykové látky jsou další problematické aktivity, u nichž je často přítomná mládež a také je zde mnoho přestupků podobné skutkové podstaty, ale menší závažnosti. I trestné činy proti výkonu úřední moci jsou z části doménou mladých, kteří neuznávají žádné autority.

Ze zevrubné analýzy kriminality ve Zlíně vyplynulo několik důležitých faktů, které budou stěžejní pro návrh programu prevence kriminality. Zejména bylo zjištěno, s jakou kriminalitou jsou zde značné problémy a čemu by se tedy měla věnovat zvýšená pozornost.

2.2 Kritická místa

Obecně lze považovat za místa s vyšším výskytem kriminality ta, kde se vyskytuje větší počet osob. Zejména tedy nákupní centra, sportovní a kulturní akce, ale také sídliště. Dále je nutné věnovat pozornost také oblastem, kde se shlukují bezdomovci a sociálně slabí občané. Z hlediska situační prevence je třeba se zaměřit také na satelitní městečka. Nelze také opomenout hromadnou dopravu, kde sice k trestné činnosti až na krádeže moc často nedochází, ale přestupky jsou zde řešeny často.

Nákupních center, kde denně proudí davy lidí, je ve Zlíně hned několik:

- Obchodní centrum Zlaté jablko.
- Nákupní centrum Čepkov.
- Centro Zlín Malenovice.
- Prodejní pasáž Zlín – Louky při supermarketu Terno.

V těchto místech je zvýšené riziko krádeží, a to jak v samotných obchodech, tak okrádání nepozorných zákazníků kapsáři. Dle výše uvedené analýzy trestné činnosti bylo zjištěno, že prosté krádeže jsou ve zlínském regionu vysoce nad republikovým průměrem. Kromě toho se v okolí obchodů často shlukují sociálně slabí občané, kteří jsou nezřídkou pod vlivem alkoholu a také se dopouštějí výtržnictví. Řešení trestné činnosti a přestupků v obchodních centrech nebo v jejich okolí je jakýmsi „denním chlebem“ policistů, strážníků i pracovníků ostrahy.

Významné kulturní a sportovní akce vždy prověří akceschopnost a připravenost Policie ČR, městské policie, soukromých bezpečnostních služeb a dalších zapojených subjektů. Bohužel ze statistik Policie ČR je patrné, že ne vždy se podaří tyto akce zcela zvládnout. Meziroční nárůst výtržnictví na těchto akcích o téměř 100 % hovoří jasně. Jedná se

především o hokejová a fotbalová utkání a dále koncerty některých kapel. Výtržnictví k sobě přidružuje další trestnou činnost, jako je například trestný čin proti výkonu pravomoci orgánu veřejné moci a úřední osoby, sprejerství, ohrožení pod vlivem návykové látky, napadení atd. Je nutné se zaměřit na kořenovou příčinu problému a následně je vysoce pravděpodobné, že dojde ke snížení také druhotných projevů kriminality na těchto velkých akcích. V souvislosti s touto problematikou nelze opomíjet ani noční kluby, bary a diskotéky ve Zlíně.

Výskytu a shlukování sociálně slabých a bezdomovců nelze efektivně zabránit. Pokud jsou vykázáni z určitého místa, přesunou se jinam. Problematické jsou tyto skupinky hlavně v centru města. Ve Zlíně jsou kritickými místy zejména autobusové a vlakové nádraží a jejich okolí, včetně přilehlého parku. Jak bylo zmíněno výše, bezdomovci se ve větších počtech zdržují také při supermarketech a obchodních centrech. Nejčastějšími problémy, které mezi těmito lidmi vznikají, jsou výtržnictví, porušování nočního klidu, opilství, drobné potyčky a podobně. Obecně to není z hlediska analýzy kriminality velká položka, ale na město jako celek nevrhá přítomnost takovýchto skupinek dobrý dojem.

Dalšími problematickými oblastmi z hlediska kriminality jsou residenční čtvrti. Zprvce jsou problematická velká sídliště, kde je obrovská koncentrace lidí. A zadruhé satelitní městečka, kde se často vyskytují obyvatelé ze střední a vyšší vrstvy společnosti, tedy potenciálně lákavá oblast pro zloděje. Ve Zlíně je bezpochyby jedním z nejproblematictějších míst sídliště Jižní Svahy, kde žije více než 20 000 obyvatel. Dále sídliště Podhoří a v Malenovicích. Zdržují se tu všechny skupiny obyvatelstva, z hlediska kriminality jsou nejproblematictější „party“ mladistvých. Toto je problematické převážně kvůli sprejerství, výtržnictví a drobným krádežím. Ačkoliv je ve městě Zlíně několik tzv. legálních ploch, s ohledem na popularitu tohoto druhu umění jich není dost.

2.2.1 Shrnutí za podkapitulu

Kritická místa z hlediska nadměrného výskytu kriminality ve Zlíně bezprostředně souvisí se zvýšeným pohybem osob. Tento fakt přirozeně doplňuje zjištění z předchozí podkapitoly o nadprůměrných hodnotách v četnosti určitých trestných činů. Je nutné se na problematiku dívat komplexně a pracovat systémově, se souvislostmi, není možné se dívat na problematická místa a úroveň některých odvětví kriminality odděleně.

3 ANALÝZA PROGRAMŮ PREVENCE KRIMINALITY VE MĚSTĚ ZLÍNĚ

Programy prevence kriminality mohou být na území města Zlína organizovány mnoha různými subjekty. Na jednu stranu je to velice výhodné, protože lze pokrýt více oblastí, lze rozložit síly a každý subjekt se může specializovat na určitou oblast. Bohužel neexistuje legislativa či jiný závazný dokument, který by upravoval součinnost a společný postup subjektů v této oblasti, spolupráce je pouze na bázi dobrovolnosti. V konečném důsledku může vzniknout stav, kdy bude několik subjektů organizovat podobné programy prevence kriminality, zatímco jiná cílová skupina či oblast zůstane úplně opomenuta.

Preventivní aktivity na území města Zlína jsou zajišťovány Zlínským krajem, Magistrátem města Zlína a jím zřízené instituce, Policií ČR, Městskou policií Zlín, soukromými subjekty a dalšími organizacemi.

S ohledem na téma diplomové práce je do analýzy zahrnuta pouze přímá prevence kriminality.

3.1 Prevence kriminality realizovaná Policií České republiky

Jak bylo uvedeno v teoretické části, Policie ČR má útvary s celostátní a lokální působností. Na území města Zlína mohou být programy prevence kriminality organizovány všemi útvary s celostátní působností, Krajským ředitelstvím policie Zlínského kraje, konkrétně potom územním oddělením Zlín.

3.1.1 Celostátní preventivní projekty

Policie ČR organizuje na celostátní úrovni tyto projekty:

- **Zebra se za Tebe nerozhlédne!**

Projekt je zaměřen na účastníky provozu (zejména chodce) a je realizován vždy dvakrát ročně již od roku 2007 ve spolupráci s oddělením BESIP Ministerstva dopravy a Zdravotní pojišťovnou Ministerstva vnitra. První termín je stanoven na začátek školního roku, druhý turnus probíhá v druhém pololetí. Cílem programu je osvojování a vštěpování pravidel silničního provozu. [14]

Z termínu konání akce je zřejmé, že je zacílena především na děti a jejich bezpečnost. Tento projekt se nezaměřuje přímo na prevenci kriminality, ale na prevenci rizikového chování v dopravě.

- **Bud' v bezpečí.**

Ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci v roce 2016 Policejní prezidium ČR vytvořilo sérii dokumentů, které byly v měsíčních intervalech zveřejňovány na webu Policie ČR. Tato aktivita je součástí projektu E-bezpečí Pedagogické fakulty Univerzity Palackého. Cílem je zvýšit povědomí dětí a mladistvých o nástrahách internetu, kyberšikaně apod. V praxi se jedná o dvoustránkové dokumenty, které shrnují základní fakta v probíraném tématu (sociální sítě, hoax...) a následně definují rizika a možné opatření. [14]

Problematickým aspektem tohoto projektu je absence jakékoliv organizace spolupráce se školami, s čímž souvisí také chybějící vyhodnocení účasti.

- **Zkus to říct.**

Tento program běží již od roku 2015, s jeho pokračování se plánuje i v letošním roce a je spolufinancován z Programu prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR. Program se zaměřuje na domácí násilí a násilí na ženách, jeho součástí jsou besedy, přednášky, poradenství a mimo jiné také sportovní program, který je realizován ve vybraných městech republiky. [14]

V roce 2016 program zavítal do čtyř měst, na rok 2017 je naplánováno sedm zastávek. Problematika domácího násilí je poměrně ožehavá a zdaleka se nezaměřuje pouze na ženy

- **Nenech se ovlivnit.**

Aktivita organizovaná v roce 2016 s cílem zlepšit chování v silničním provozu. „*Celkem jsme uvedli do oběhu na vlnách rádia BEAT 9 audio spotů na téma: vliv alkoholu a OPL na pozornost řidiče, reakceschopnost intoxikovaného řidiče, kamionová doprava a nebezpečí nezodpovědných řidičů konzumujících alkohol, fatální následky nehod pod vlivem alkoholu a OPL, nevěnování se řízení, telefonování.*“ [14]

Projekt opět cílí na účastníky silničního provozu (stejně jako výše zmíněná „Zebra“), tentokrát ale na ty za volantem. Cílová skupina je ovšem omezena na posluchače zmíněného rádia.

- **Obezřetnost se vyplatí.**

Pravidelná akce, která zpravidla začíná na začátku prosince a končí na přelomu roku, je organizována na území celé republiky každoročně od roku 2014. Jedná se o informační kampaň zaměřenou na prevenci kapesních krádeží, jejichž počty se

v předvánočním (a i povánočním) období zvyšují. Tento program je čistě informační, zahrnuje pouze plakáty, letáky a radiové spoty. [14]

3.1.2 Programy realizované na území města Zlína

Oddělení tisku a prevence Krajského ředitelství policie Zlínského kraje je rozděleno na čtyři skupiny dle okresů (Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín a Zlín). [14] Lokální preventivní programy mohou být přizpůsobeny problematice daného místa, na rozdíl od těch celorepublikových. Zároveň mohou na plošné akce navazovat a rozvíjet je.

Prevenici kriminality Územním odborem Zlín je možné rozdělit na dvě části dle cílových skupin – zaměření na seniory a děti a mládež. V praxi se jedná o organizování besed a přednášek.

- **Policista je náš kamarád.**

Program je zaměřen konkrétně na žáky druhé třídy základní školy a trvá zpravidla jednu vyučovací hodinu. Cílem je seznámit děti s tím, jak vůbec vypadá policista, jaké jsou tísňové linky apod., tedy v souladu s definicí sociální prevence vštípit základní společenská pravidla, normy a zvýšit povědomí o policii obecně. [15]

- **Bezpečné chování.**

Cílovou skupinou této aktivity jsou žáci pátých tříd, opět se jedná o hodinový rozsah přednášky. Obsah klade důraz na preventivní chování samotných dětí, jak by se měly chovat, aby se nestaly obětí trestné činnosti. Kromě obecných informací je součástí také informační prevence a bezpečné chování na internetu. Přesný program přednášky je možný upravit po domluvě. [15]

- **Trestná činnost mládeže a páchaná na mládeži.**

Poslední z přednášek pro žáky základní školy, určený pro osmou třídu, opět s hodinovým rozsahem. Cílem je zvýšit informovanost žáků v oblasti sociálně patologických jevů, rozdílech mezi trestnou a přestupkovou činností a v neposlední řadě uvést nejčastější trestnou činnost páchanou mladistvými i na nich. [15]

- **Besedy se seniory.**

Besedy se seniory jsou pořádány nezávisle na sobě, s dohodnutým tématem a náplní, neexistuje definovaný projekt prevence kriminality jako takový. Přednášky jsou organizovány většinou v rámci senior klubů. Preventisté Policie ČR se snaží zejména seznámit seniory s aktuálními případy a hrozbami v návaznosti na hlášenou trestnou činnost. Výsledkem je tedy zejména předání čerstvých informací

potenciálně ohroženým osobám, z tohoto pohledu by tyto besedy mohly být brány jako prevence viktimmnosti. [15]

3.1.3 Shrnutí za podkapitulu

Celostátní programy prevence kriminality se zaměřují na bezpečnost v dopravě, kapesní krádeže a na cílovou skupinu děti a mladiství a ženy. Obecně lze o všech plošných programech říci, že jejich frekvence je nízká, případně nejsou omezeny časově, ale místem. Vzbuzuje to dojem, že jsou preventivní aktivity organizovány jenom proto, aby byly naplněny stanovené kvóty a plány, nelze je považovat za plošné v pravém slova smyslu.

Činnost Policie ČR v oblasti prevence kriminality na území města Zlína cílí pouze na děti a mladistvé a seniory, což je značně omezené. V rámci preventivních činností jsou organizovány besedy a přednášky, žádný jiný organizovaný program prevence kriminality neexistuje. Na druhou stranu je také nutné uvést, že je o ně značný a trvalý zájem, zejména školy si tyto besedy pro své žáky objednávají pravidelně.

K činnosti Policie ČR je závěrem možno říci, že organizace prevence kriminality a tvorba preventivních programů není zcela bez chyby, stejně jako je uvedeno ve Strategii prevence kriminality 2016-2020. [12] Činnost v oblasti nepřímé prevence je nesporná a nezastupitelná.

3.2 Prevence kriminality realizovaná Městskou policií Zlín

Zřizovatelem Městské policie (dále jen MP) Zlín je město Zlín. V organizační struktuře je pro oblast prevence kriminality vyčleněn jeden pracovník. MP může zajišťovat preventivní aktivity pouze na katastrálním území města Zlína, případně v okolních obcích, pokud je tato působnost upravena veřejnoprávní smlouvou, dle Zákona č. 553/1991 Sb. O obecní policii. [2]

V současné době se MP Zlín věnuje následujícím projektům prevence kriminality:

- **Nechci být obětí.**

Tento projekt je MP Zlín organizován dlouhodobě již od roku 2006, každoročně probíhá jeden nebo dva kurzy maximálně pro dvacet osob. Cílovou skupinou jsou ženy a předmětem kurzu je teoretická i praktická příprava na rizikové situace. Účastnicemi jsou především ženy, které se staly obětí trestného činu, nebo u nichž je zvýšená rizikovitost. [16]

Kurz je pětitydenní, kdy je každý týden organizována hodinová přednáška se zaměřením na bezpečnost a hodinová praktická výuka se zaměřením na techniky sebeobrany, místem konání je budova MP. Účastnicím jsou zejména poskytovány důležité kontakty, na které se mohou obrátit v žádosti o pomoc například v oblasti práva, domácího násilí apod., přednášky jsou vedeny specialisty na danou problematiku. Celkově je tento projekt účastnicemi velmi pozitivně hodnocen. [16] Kombinace teoretické a praktické výuky není u podobně zaměřených projektů běžná, spíše se jedná o inovativní postup MP Zlín. Tento projekt není prakticky vůbec inzerován, není v povědomí veřejnosti. V praxi se tedy kurzu účastní zaměstnankyně samosprávy, úřednice, či jejich známé a příbuzné. Projekt je sice velmi zajímavý, ale v konečném důsledku ovlivní pouze velmi málo osob, jeho význam je tedy marginální.

- **Senior akademie.**

Program zaměřený na seniory, probíhající každoročně od roku 2013, nejčastěji v jednom, maximálně ve dvou opakováních za rok. Počet osob v jednom běhu je omezený maximálně na dvacet. V praxi se jedná o sedm přednášek, rozdělených do sedmi týdnů. Stejně jako u předchozího zmíněného projektu vedou přednášky specialisté na konkrétní přednášená témata, personálně není projekt zajištěn pouze zaměstnanci MP Zlín. Kromě Senior akademie zajišťuje MP po domluvě také jednorázové přednášky pro seniory. [16]

Na rozdíl od přednášek realizovaných Policií ČR se tento projekt nespécializuje na konkrétní trestnou činnost a jeho primárním účelem není poskytovat informace o aktuálních a nejčastějších hrozbách. Cílem Senior akademie je připravit seniory na hrozby, se kterými se setkávají dle statistik a zkušeností nejčastěji. Účastníci kurzu získají návod, jak reagovat na nestandardní situace a zejména na koho se obrátit. Poradny a instituce poskytující seniorům pomoc jsou často zdarma, nicméně obvykle nejsou v povědomí. Kromě jiného jsou přednášky zaměřeny na problematiku hrozby požáru v domácnosti, jednání podomních prodejců a podobné praktiky zneužívající důvěřivost seniorů a v neposlední řadě domácí násilí na starších občanech, které je v poslední době velmi diskutovaným tématem. [16]

Je velmi dobře, že projekty zaměřené na seniory organizované Policií ČR a MP Zlín jsou rozdílné, nekonkurují si a vzdělávají seniory v různých oblastech. Bohužel je zde znát nulová kooperace mezi těmito složkami. Stejně jako projekt Nechci být obětí, ani Senior akademie není nijak inzerovaná. V tomto případě ale

platí, že senioři jsou velmi sdílní a dělí se se svými přáteli o informace, tím je tedy zajištěna naplněnost kapacity kurzu, která není (jako u výše zmíněného projektu) nikterak vysoká.

- **Výchova mládeže v dlouhodobých projektech PAPA.**

Dlouhodobý projekt zaměřený na děti, běžící od roku 2005. [16] Stejně jako Policie ČR, i MP Zlín realizuje aktivitu, jejíž cílovou skupinou jsou děti a mladiství. Jak bylo zmíněno v teoretickém úvodu, z hlediska ovlivnění chování v budoucnu, je tato skupina nejvíce tvárná. Obecně lze říci, že v rámci ČR existují desítky programů prevence kriminality zaměřené na děti, nicméně MP Zlín pojala tento typ vzdělávání (výchovy) celkem originálně.

V rámci jednoho dne se celá třída (pro větší skupinu není program vhodný) pohybuje v prostorách MP Zlín, kromě přednášky na určité téma se děti seznámí s každodenními činnostmi strážníků. Představí se jim Městský kamerový a dohlížecí systém, součástí jsou ukázky z činnosti kynologů a Rychlé operativní jednotky. Konkrétní zaměření je vždy na domluvě s pedagogy, v rámci návštěvy na MP může proběhnout také výuka základů sebeobrany nebo například lezení na horolezecké stěně za asistence zaměstnanců MP. Mezi nejčastěji probíraná témata v návaznosti na aktuální dění ve společnosti patří například bezpečnost na internetu a sociálních sítích, domácí násilí, rizikové chování mládeže a rizikové chování v silniční dopravě. [16]

V přidruženém projektu „Bezpečí pro naše nejmenší“ jsou podobné aktivity organizovány i pro předškolní děti, samozřejmě přizpůsobené na míru této věkové kategorii. Děti se seznámí obecně s MP a jejími činnostmi, v rámci prevence je zdůrazněno správné chování k cizím osobám a psům nebo bezpečnost v silničním provozu. [16]

Zkušenost je taková, že z jedné školy (potažmo školky) navštíví pracoviště MP Zlín během jednoho roku často i několik tříd a v následujících letech další. Zájem je vysoký a trvá. [16]

Kromě těchto uvedených programů, které lze charakterizovat jako sociální prevenci či prevenci viktimnosti, je MP Zlín aktivní v oblasti situační prevence. Zde se nedá hovořit o konkrétních programech, ale jedná se například o rozsáhlý Městský kamerový a dohlížecí systém, vytváření map kriminality apod.

3.2.1 Shrnutí za podkapitulu

Poskytování informací o programech prevence kriminality je ze strany MP Zlín značně sporadické, v oblasti komunikace se širokou veřejností takřka nulové. Na internetových stránkách jsou pouze neaktuální informace a chybí jakákoliv zmínka o současné nabídce v oblasti preventivních aktivit a vůbec o činnosti MP v této oblasti. Obecně jsou webové stránky ne příliš přehledné a design je zastaralý a neatraktivní pro návštěvníka. Dá se říci, že více o prevenci kriminality zajišťované MP Zlín se má občan šanci dozvědět pouze přímou komunikací s relevantním pracovníkem, nebo od bývalých účastníků kurzů. [17]

Veškerou činnost spojenou s prevencí (organizace programů, komunikace se zájemci, vyhodnocování) má na starost jeden člověk. Realizaci projektů zabezpečuje více osob různých profesí (specialisté v oboru přednášející na besedách v rámci konkrétního programu, či zaměstnanci MP Zlín s ukázkami své činnosti).

Programy Nechci být obětí a Senior akademie jsou oblíbené, mají velmi dobré ohlasy, nicméně ročně se počet účastníků pohybuje mezi dvěma až čtyřmi desítkami, což je s ohledem na počet obyvatel Zlína statisticky nevýznamné množství. Samozřejmě i poskytnutí relevantních informací a rad byť jedinému člověku má význam, ale dopad na společnost jako celek není příliš významný.

Preventivním aktivitám organizovaných MP Zlín rozhodně nelze upřít neotřelost a nápaditost. Nezůstává pouze u klasických besed a přednášek a je zde velký důraz na praktickou zkušenost, což je nespornou devizou zejména při práci s dětmi. Zároveň je nutné vyzdvihnout aktivity v situační prevenci kriminality, kde je MP Zlín velmi aktivní.

3.3 Prevence kriminality realizována subjekty samosprávy

Kromě toho, že je město Zlín zřizovatelem MP, má také své vlastní oddělení zabývající se prevencí kriminality, konkrétně Oddělení prevence kriminality a sportovišť, které dle svého určení „*koordinuje činnosti a projekty ve všech oblastech prevence kriminality a sociálně patologických jevů na území města Zlína*“. [18] Realita je bohužel této definici vzdálená, společný postup jednotlivých subjektů v oblasti prevence je ve Zlíně spíše ojedinělý.

Oddělení prevence kriminality a sportovišť má možnost předávat informace občanům prostřednictvím webových stránek města, nejnovější informace jsou z roku 2014, i když drtivá většina je staršího data. Kromě informací o třech realizovaných projektech lze na

tomto webu najít ještě seznam finančně podpořených projektů z let 2009–2011, informační leták týkající se rad seniorům a video spoty „Štěstí přeje připraveným“, které vznikaly od roku 2005 spoluprací Ministerstva vnitra ČR a Hasičského záchranného sboru. Dále je možné podat žádost o dotaci na krátkodobý projekt prevence kriminality, tato dotace je určená pouze školám, které jsou zřízené městem Zlín. Dále je zde dostupný, opět pro školy, nabídkový katalog preventivních programů pro školní rok 2016/2017, kde jsou uvedeny subjekty a jejich projekty. [18]

Koncepcí prevence kriminality sice město Zlín disponuje, ale pouze pro léta 2012–2015, aktuální chybí. Tento dokument by dle určení mělo zpracovávat výše zmiňované Oddělení prevence kriminality a sportovišť.

Na úrovni kraje to není s informovaností občanů a přístupem k prevenci kriminality o mnoho lepší. Koncepci prevence kriminality ve Zlínském kraji na léta 2012–2016 byla prodloužena platnost i na rok 2017. Z toho vyplývá, že absolutně chybí návaznost na Strategii prevence kriminality 2016–2020. Je tedy patrné, že i když ve strategii jsou zmíněné principy a podpora návaznosti a spolupráce, skutečné fungování subjektů v oblasti prevence je odlišné.

Prevenčí kriminality se na úrovni Zlínského kraje zabývá oddělení Neziskového sektoru. Informací je na internetových stránkách kraje velice málo a opět se jedná především o neaktuální dokumenty staré několik let. [19]

Kromě samotných subjektů státní správy je nutné zmínit další organizace, jež jsou jimi zřízeny a působí v oblasti prevence kriminality:

- **Úřad práce ČR – kontaktní pracoviště Zlín (zřizovatelem je stát).**
Z hlediska prevence kriminality je nutné pracovat s nezaměstnanými tak, aby nepodlehli rizikovému chování. Kromě toho zajišťuje rekvalifikační kurzy apod.
- **Zlínská pobočka Krajské pedagogicko-psychologické poradny (zřizovatelem je kraj).**
Pracuje především s žáky základních a středních škol. Jak již bylo zmíněno několikrát, mládež je velice tvárnou skupinou a je nutné s nimi pracovat. Poradna pomáhá také při výběru zaměstnání, což je z hlediska celkového vývoje jedince důležité rozhodnutí. [20]
- **Intervenční centrum (zřizovatelem je stát).**

Cílem centra je pomoc obětem domácího násilí. Kromě psycho-sociální pomoci je k dispozici také právní poradenství. Dále Intervenční centrum pořádá besedy, zejména pro mládež. [20]

- **Probační a mediační služba ČR (zřizovatelem je stát).**

Tato instituce se věnuje terciární prevenci, tedy pracuje především s pachateli a oběťmi trestné činnosti. Kromě toho seznamuje se svou činností prostřednictvím seminářů širokou veřejnost, opět zejména mládež ve vzdělávacích programech.

- **Středisko výchovné péče – Domek (zřizovatelem je stát).**

Jedná se o odloučené pracoviště Dětského výchovného a diagnostického ústavu Brno. Pracuje s dětmi a mladistvými a s jejich rodinnými příslušníky. Snahou pracovníků je omezit rizikové chování jedinců. Kromě ambulantní péče nabízí dvouměsíční dobrovolné výchovné pobyty. [20]

- **Kluby seniorů (zřizovatelem je město).**

Město Zlín zřizuje kluby seniorů na základě iniciativy samotných občanů. Senioři se v těchto klubech scházejí pravidelně, pořádají se různé akce. Jak bylo zmíněno výše, v rámci své preventivní činnosti pořádá v těchto klubech své besedy Policie ČR.

3.3.1 Shrnutí za podkapitulu

Ze získaných informací je patrné, že pro město Zlín ani pro Zlínský kraj není prevence kriminality prioritou. Magistrát města přenechává činnost v této oblasti na jím zřízenou MP, nicméně i přesto, že je výkon v oblasti prevence takto delegována, mělo by město Zlín poskytovat jak policistům, tak široké veřejnosti, základní koncepční materiály.

Veškeré dostupné dokumenty jsou zastaralé, s prodlouženou platností nebo převzaté od jiných subjektů. Aktuální Strategie prevence kriminality pro ČR je platná v rozmezí 2016–2020, ale Zlín, potažmo Zlínský kraj, nemají potřebu toto nijak reflektovat a zahrnout do svých plánů.

Subjekty, které jsou zřizované za určitým účelem svoji úlohu také plní, ale ani ony se nemohou opřít o regionální koncepci prevence kriminality. Jejich služby tedy nemohou reflektovat aktuální problémy společnosti a záleží většinou na iniciativě konkrétních pracovníků. Kvalita jejich služeb odráží iniciativu jednotlivých pracovníků.

3.4 Prevence kriminality realizována podnikatelskými subjekty

Na prevenci kriminality se většina podnikatelů podílí spíše okrajově, nebo například jako výrobci a dodavatelé výrobků určených k potírání kriminality a prevenci (např. obranné a ochranné technické prostředky). Tedy předmětem jejich podnikání není přímá ani nepřímá prevence kriminality. Výjimkou v podnikatelském sektoru jsou fyzické a právnické osoby poskytující poradenství (psychologické, sociální, právní atd.), jejichž činnost lze zahrnout do preventivních aktivit, a soukromé bezpečnostní služby (SBS).

Primárním cílem jakéhokoliv podniku je dlouhodobé generování zisku. Tedy pokud podnikatel vyvíjí jakoukoli aktivitu v oblasti prevence kriminality, není to z nezištných důvodů.

Z činnosti SBS vyplývá, že se bez ohledu na konkrétní činnost podílí na nepřímé prevenci, stejně jako příslušníci Policie ČR a obecní policie. SBS se zaměřují na různé typy činností (např. fyzická ostraha, instalace PZTS) a od toho se odvíjí také podíl konkrétních subjektů na prevenci kriminality. Zmíněnou instalaci PZTS lze zcela jistě zařadit mezi situační preventivní činnost, dle typu opatření se jedná o technickou prevenci. Ačkoliv to tak tedy na první pohled možná nevypadá, značný podíl SBS má podnikatelskou činnost přímo založenou na prevenci kriminality. Kromě toho poskytují zaměstnanci poradenství svým klientům před nebo jako součást plnění zakázky.

Na území města Zlín působí mimo jiné tyto soukromé bezpečnostní služby:

- ASTREMA, spol. s r.o.
- MOBA, spol. s r.o.
- POLSON SECURITY, s.r.o.
- PSWNET Zlín, s.r.o.
- SECURITY CENTRUM s.r.o.
- SG3 s.r.o.

3.4.1 Shrnutí za podkapitulu

Samotná existence tohoto typu podnikání se odvíjí od touhy lidí (zákazníků) se před kriminalitou bránit a být proaktivní. S rezervou lze tvrdit, že činnost SBS přímo navazuje a vyplývá z prevence kriminality.

Z pohledu prevence se SBS v drtivé většině případů soustředí na situační prevenci. V oblasti sociální prevence lze říci, že SBS se podílí minimálně, okrajově nebo vůbec. Tato oblast skýtá pro podnikatelské subjekty značný, dosud nevyužitý, potenciál.

Je nutné si uvědomit, že kromě primárního cíle podniku – generování zisku, existují i další, například uspokojení potřeb zákazníka. V návaznosti na to lze říci, že poskytování nadstandardních služeb je výhodné pro obě strany. V dnešní době je ve všech oblastech podnikání velmi velká konkurence, a proto může být širší portfolio poskytovaných služeb klíčové.

Dalším důvodem, proč by podnikatelské subjekty měly zvažovat rozšíření preventivních aktivit, je reklama plynoucí z této činnosti a také PR (public relations).

3.5 Prevence kriminality realizovaná dalšími subjekty na území města Zlína

Na území města Zlína působí v oblastech dotýkajících se prevence kriminality bezpočet subjektů, vyjma těch, které již byly zmíněny – neziskové a příspěvkové organizace, zájmová sdružení, spolky, kluby atd. Často se nejedná o cílené programy prevence kriminality, tak jako např. u Policie ČR, nicméně činnost těchto subjektů má na prevenci kriminality a na samotnou kriminalitu velmi velký vliv. Tyto organizace pracují zejména s dětmi a mládeží a dále se jedná o subjekty věnující se sekundární a terciární prevenci. Na území města Zlín se preventivním činnostem věnují například tyto subjekty:

- Azylový dům pro matky v tísní.
- Centrum pro rodinu Zlín o.s.
- Dům dětí a mládeže Astra.
- ONYX, o.s.
- Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy.
- Poradna pro ženy a dívky.
- Salesiánský klub mládeže Zlín.
- Unie Kompas, o.s. [20]

3.6 Vyhodnocení analýzy programů prevence kriminality

Ve městě Zlíně přispívá k prevenci kriminality celá řada subjektů, ať už je preventivní činnost jejich prioritním určením, či se jedná pouze o přidruženou činnost.

Z provedené analýzy vyplývá, že celá řada zmíněných subjektů se věnuje nebo organizuje programy pro děti a mládež. Mladí lidé jsou velice tvární, jejich osobnost se vyvíjí, a proto je nutné formovat jejich hodnotový žebříček a potlačovat náchylnost k rizikovému chování. Není tedy nutné vytvářet nové preventivní aktivity pro děti, ale aktualizovat ty stávající tak, aby refleктоvali aktuální společenskou situaci u nás i ve světě. Pro mládež existují programy napříč všemi třemi úrovněmi prevence kriminality.

S aktuálností je dle zjištění pravděpodobně ten největší problém. Zlínskému kraji i samotnému krajskému městu chybí koncepce navazující na celorepublikovou Strategii prevence kriminality a všem zapojeným subjektům tedy chybí řídicí materiál, na základě kterého by mohli upravovat svoje činnosti. Strategie prevence kriminality na období 2016–2020 reaguje na současný stav společnosti v České republice i v zahraničí, regionální koncepce a strategie by na ni měli navazovat a zároveň dbát na jedinečnost dané lokality. Na základě zjištěných faktů lze říci, že organizace často sází na zavedené preventivní aktivity a často „nejdou s dobou“. Samozřejmě ani ta nejlepší strategie nezaručí efektivní činnost a kýžené výsledky, ale díky stanovení priorit a společnému postupu je možné cílit vynaložené síly více efektivně.

V rámci primární prevence jsou druhou nejpočetnější cílovou skupinou, po dětech a mládeži, senioři. Starší spoluobčané se díky své důvěřivosti často stávají oběťmi trestné činnosti. Často jsou velmi osamocení, bez informací a o to náchylnější. Programy prevence kriminality zaměřené na seniory jsou organizovány nejčastěji formou besed, kde jim jsou předávány informace o možných nástrahách, ale také o místech, kam je možné se obrátit v případě nouze. Přidanou hodnotou je, že se senioři na těchto akcích sdružují. Nicméně frekvence a kapacita těchto besed pro seniory se dle analýzy nezdá dostatečná. Společnost stárne a starší občané jsou velmi zranitelní, je třeba tyto aktivity posílit tak, aby preventivní aktivity cílily na co největší počet seniorů.

Primární prevence ve městě Zlíně cílí tedy na mladé a seniory, ostatní cílové skupiny jsou téměř nezastoupeny. Výjimkou jsou například program Nechci být obětí MP Zlín a akce Policie ČR zaměřené na bezpečnost v dopravě. Bohužel ostatní cílové skupiny jsou sociální primární prevencí prakticky nepovšimnuty.

Sekundární a terciární prevenci se věnují především organizace zřizované státem nebo krajem a dále neziskové a příspěvkové organizace. Tato oblast prevence kriminality je vysoce specializovaná a vyžaduje vzdělané a proškolené pracovníky.

Analýzou programů prevence kriminality ve Zlíně bylo tedy zjištěno, že v rámci primární sociální prevence jsou aktivity zaměřeny na děti a mladistvé a na seniory. Sociální preventivní činnost všech subjektů má nejčastěji formu besed a přednášek s cílem šířit informace a zamezit rizikovému chování.

Při plánování nového programu prevence kriminality je nutné přihlídnout k analýze kriminality, tak aby se program zaměřil na aktuální problémy. Kromě toho je vhodné se zamyslet nad programem, který nebude cílit pouze na děti a mládež a seniory, kriminalitou jsou ohroženy i další skupiny obyvatel, které jsou ale často opomíjeny.

4 NÁVRH PROGRAMU PREVENCE KRIMINALITY

Cílem této práce je návrh preventivního programu, který by mohla realizovat soukromá bezpečnostní služba (společnost podnikající v komerční bezpečnosti). Tato kapitola je věnována návrhu konkrétního programu, na základě zjištěných faktů.

4.1 Východiska

Na základě provedené analýzy kriminality a analýzy programů prevence kriminality realizovaných ve městě Zlíně, je možné vysledovat kritická místa, která jsou z hlediska prevence málo ošetřeny. Oblasti vhodné pro realizaci preventivního programu:

- Krádeže jízdních kol.
- Prosté krádeže v komerčních objektech (obchody apod.).
- Krádeže vloupáním (chaty, obchody, restaurace).
- Sprejerství.
- Výtržnictví.
- Trestný čin proti výkonu pravomoci orgánu veřejné moci a úřední osoby.
- Ohrožení pod vlivem návykové látky a opilství.

Z hlediska určení poskytovatele navrhovaného preventivního programu, je možné vyloučit zaměření na trestnou činnost proti výkonu pravomoci orgánu veřejné moci a úřední osoby. Je možné se věnovat kriminalitě, která s touto úzce souvisí (zejména opilství a výtržnictví), nicméně není možné, aby se program realizovaný SBS věnoval v oblasti prevence přímo této trestné činnosti.

Velmi lákavou výzvou jsou z hlediska prevence krádeže jízdních kol. Cyklistika je velmi populární, lidé neváhají investovat velké částky, ale dle statistik pravděpodobně nevěnují příliš mnoho pozornosti zabezpečení. Je s podivem, že i když existuje velmi účinná prevence krádeží jízdních kol, město Zlín se jí absolutně nevěnuje. Od roku 2013 lze v rámci dotace Ministerstva vnitra ČR získat dotaci na tzv. forenzní značení jízdních kol. Ministerstvo poskytuje dotaci ve výši 90 %, to znamená, že města se na financování podílí pouze z desetiny. Metoda forenzního značení pracuje se syntetickou DNA, která se nanese na kolo (případně na jiný předmět) a informace se zanesou do databáze, kam má přístup Policie ČR, participující obecní policie apod. Kolo je tedy jednoznačně identifikovatelné. Syntetická DNA je jedinečná, nedá se smýt. Ve městech, kde tento typ preventivního programu funguje, je o značení velký zájem, také z důvodu toho, že celá procedura je

zdarma. Bohužel, město Zlín se do této aktivity zatím nezapojilo a není jasné, jestli se v budoucnu zapojí. Pro program prevence SBS není tato oblast vhodná. Fyzické a právnické osoby dotaci od ministerstva nezískají, z hlediska financí by uskutečnění bylo velmi finančně náročné a zcela nerentabilní. Navíc není cílem této práce vytvořit program, který by mohl hypoteticky konkurovat programům realizovaným orgány státní správy a samosprávy. Zde je (i když může být jakkoliv malá) pravděpodobnost, že město Zlín časem této příležitosti využije.

Jednoduchou vylučovací metodou se podařilo vyřadit dvě oblasti, které nejsou v rámci návrhu programu prevence kriminality pro podnikatele úplně vhodné. Nicméně je třeba na tuto problematiku upozornit, aby se jí začaly věnovat subjekty, pro které je tato kriminalita a její řešení relevantní.

Další zmíněné typy trestné činnosti mají jednu věc společnou – z velké části se dotýkají a škodí činnosti podnikatelů, zejména v oblasti pohostinství, nákupu a prodeje atd. Sprejerství, výtržnictví, prosté krádeže i krádeže vloupáním, opilství – všechny tyto činnosti mají negativní vliv na podnikání soukromých subjektů. Na základě tohoto zjištění se návrh programu prevence kriminality zaměří právě na cílovou skupinu definovanou jako podnikatelé.

4.2 Program prevence kriminality: „Chci podnikat, ne mít strach“

Jak již bylo zmíněno, analytická část této práce poukázala na několik problematických oblastí, kterým by bylo vhodné se věnovat v rámci prevence kriminality. Velkou skupinu potenciálně ohrožených subjektů tvoří podnikatelé, respektive ti z nich, kteří vlastníci provozovny ve Zlíně. Proto se návrh programu prevence kriminality nebude odvíjet od konkrétního odvětví kriminality, ale zaměří se na tuto cílovou skupinu.

Na podnikatele se běžně žádný program prevence kriminality neorientuje, ve Zlíně se jich dotýká pouze situační prevence realizovaná Policií ČR a MP Zlín, často okrajově, jako důsledek, nikoliv cíleně. Nelze očekávat, že by se v budoucnosti tato situace nějak změnila. Podnikatelé totiž dle definice občanského zákoníku vykonávají svou výdělečnou činnost na vlastní účet a odpovědnost. Program prevence kriminality realizovaný subjekty státní správy, samosprávy, nebo jimi zřízenými orgány orientovaný na podnikatele není možný ani z toho důvodu, že by preventivní činnost nemohla cílit kompletně všechny, a tím by vznikala konkurenční výhoda vytvářená státem, potažmo jeho orgány. Jedinou

možností, jak se cíleně věnovat podnikatelským subjektům v rámci prevence, je vytvořit program prevence kriminality organizovaný taktéž podnikatelským subjektem.

Navržený program prevence kriminality bude tedy cílit na podnikatelské subjekty s cílem minimalizovat dopady kriminality mající vliv na podnikatelskou činnost. Tento konkrétní program se bude zaměřovat na odvětví kriminality, která byla vyhodnocena v předchozích kapitolách jako značně problematická ve městě Zlíně. Poskytované preventivní služby se tedy budou striktně orientovat na trestné činy s nadprůměrnou četností ve Zlíně oproti ČR nebo s vysokým meziročním nárůstem. Je samozřejmě možné navržený program modifikovat na základě změn či působnosti v jiném regionu.

Podnikání s sebou přináší různá rizika, včetně potýkání se s kriminalitou ohrožující podnikatelskou činnost. Toto riziko nelze zcela eliminovat, ale je možné minimalizovat pravděpodobnost vzniku a také velikost a závažnost dopadů. Ať už se jedná o krádeže či vandalismus, v konečném důsledku se může jednat o dlouhodobý problém generující pouze ztráty. Podnikatelé mají možnosti jak se bránit, zejména v oblasti poskytování technického (mechanického i elektronického) zabezpečení existuje široká škála produktů. Dále je možné využívat například služby fyzické ostrahy. Informovanost podnikatelů je ale velmi malá a nabídka společností poskytujících ochranu osob a majetku je často velmi podobná. Díky tomu se obrana podnikatelů před trestnou činností ve většině případů rovná několika kamerám, běžným mechanickým zábranným systémům (zámky, kování, mříže), případně detekčním rámcům ve větších obchodech a řetězcích. Chybí větší komunikace poskytovatelů zabezpečení s potenciálními zákazníky a nabídka služeb na míru.

Program prevence kriminality navržený v této práci si klade za cíl tuto praxi změnit. Název „Chci podnikat, ne mít strach“ zcela vystihuje filozofii poskytovaných služeb v rámci této preventivní činnosti. Podnikatelé by se měli orientovat na aktivity spojené s realizací jejich výdělečné činnosti a ne se obávat ztrát plynoucích z trestné činnosti a přestupků je poškozujících.

4.2.1 Cílová skupina

Cílovou skupinou navrhovaného programu „Chci podnikat, ne mít strach“, jsou podnikatelé, kteří mají provozovnu ve městě Zlíně. Jedná se například o podnikatele a provozovatele restaurací, hospod, občerstvení, obchodů s nejrůznějším zbožím, poskytovatele dalších služeb (např. kadeřnictví), ale také o pobočky bank, spořitelen, cestovních kanceláří apod.

Navržený program prevence kriminality se bude orientovat na minimalizaci vzniku a dopadů trestné činnosti s vlivem především na provozovnu jako takovou – na hmotný i nehmotný majetek, zařízení, vybavení, zboží a nelze zapomenout ani na ochranu života a zdraví zaměstnanců a zákazníků, která stojí vždy na prvním místě.

Do plánované cílové skupiny jsou zahrnuty všechny výše specifikované podnikatelské subjekty bez ohledu na velikost provozovny, konkrétní podnikatelskou činnost, počet poboček nebo druh živnostenské činnosti. Společným jmenovatelem je tedy pouze podnikatelská činnost vázaná na provozovnu ve městě Zlíně.

4.2.2 Popis programu

Cílem preventivního programu „Chci podnikat, ne mít strach“ je snížení procenta konkrétních oblastí kriminality, které mají dopady na podnikání ve městě Zlíně. Jedná se o službu, která umožní zlínským podnikatelům proaktivně řešit problémy, se kterými se běžně setkávají. Program prevence kriminality se primárně zaměří na tuto trestnou činnost:

- Prosté krádeže v komerčních objektech.
- Krádeže vloupáním.
- Sprejerství.
- Výtržnictví.
- Opilství a ohrožení pod vlivem návykové látky.

Sekundárně je možné postihnout v rámci preventivní činnosti i další trestnou a přestupkovou činnost.

Devizou tohoto programu je skutečně proaktivní přístup nejenom ke kriminalitě, ale také ke vztahu s příjemcem (klientem). Tímto se také tento program liší od běžné činnosti SBS, které v drtivé většině případů spoléhají na klasický marketing a v konečném důsledku vlastně čekají na zákazníka.

Základem programu je přednáška (beseda) s podnikateli a provozovateli, která je zcela stěžejní, a proto je nutné zajistit dostatečnou informovanost v rámci cílové skupiny. Na přednášku poté navazuje nabídka zvýhodněných služeb, orientující se na již zmiňovanou trestnou činnost.

Kromě tradičního marketingu (reklama, letáky, webové stránky apod.) je vhodné se zaměřit také na osobní komunikaci přímo s příjemcem. Je nutné zdůraznit probíraná témata a také to, že přednáška je zcela zdarma. Je možné, aby se podnikatelé zúčastnili pouze

přednášky, nezavazují se k žádnému nákupu služeb či zboží. Přednáška je organizována jednorázově, nebo dle zájmu ve více termínech. Je vedena odborníkem z řad SBS, nebo externím specialistou. Osnova přednáška je následující:

Chci podnikat, ne mít strach – beseda o možnostech zvýšení bezpečnosti Vašeho podnikání.

- **Úvod, základní informace o odbornosti přednášejícího, seznámení s programem.**

Je nutné tuto část nepodcenit a získat pozornost posluchačů. Je potřeba také zdůraznit, že se nejedná o prodejní akci, ale o preventivní program s cílem předat informace cílové skupině ohrožené kriminalitou.

- **Prezentace statistických dat z oblasti kriminality ve městě Zlíně.**

Data Policie ČR a i další údaje je možné získat legální cestou, často jsou dostupné i na internetu. Následně je potřeba vybrat relevantní informace a zvolit vhodný způsob prezentace. Konkrétní čísla jsou sice zajímavá, ale není možné uvádět všechny, posluchači by byli zahlceni a ztratili by přehled. Statistiky je vhodné převést do srozumitelné grafické podoby a dostatečně je popsat. Dále je vhodné doplnit konkrétní probírané oblasti o příklady z praxe.

Výsledkem tohoto bloku je seznámení posluchačů s problémy, se kterými se i oni dozajista potýkají ve své podnikatelské činnosti. Případně poukázat na zvyšující se rizika v daných oblastech. Je nutné si přiznat, že podnikatelé často platí za služby, nebo si pořizují zařízení na ochranu, i když pravděpodobnost vzniku problému, před kterými je brání, je velmi malé. Naopak velmi časté problémy zůstávají neřešeny.

- **Možnosti, jak se bránit.**

V tomto bloku by měly být identifikovány všechny dostupné a relevantní možnosti, jak se bránit hrozbám zmíněným v předchozí části. Je třeba zmínit i zcela základní informace a postupně přejít ke složitějšímu. Není účelem programu se zaměřit pouze na řešení poskytované konkrétní SBS, která tento program zaštiťuje, jak již bylo zmíněno, „Chci podnikat, ne se bát“ je program prevence kriminality, nikoliv marketingová akce.

Dostatečně a srozumitelně popsat protiopatření, která jsou efektivní vůči zmíněné trestné a přestupkové činnosti. Ujasnit pozitiva i negativa konkrétních řešení,

přidanou hodnotu a i kalkulaci přibližné ceny, dle obvyklých cen na trhu. Tyto informace je možné pro přehlednost shrnout formou tabulky.

- **Konkrétní nabídka SBS.**

Tato část by se neměla v žádném případě stát stěžejním bodem. Lze ji zakomponovat do předchozího bloku. V rámci edukace a předávání informací se zmíní i nabídka řešení SBS, která realizuje preventivní program. Nabídce služeb konkrétního dodavatele by se nemělo věnovat řádově více, než desetinu celkového času, v závislosti na délce přednášky a konkrétní situaci. Například pokud by celá přednáška trvala jednu hodinu, nabídka služeb konkrétního dodavatele by rozhodně neměla přesáhnout 10 minut, spíše by měla směřovat k pěti minutám. Pro podnikatele, který bude tento program zaštiťovat a organizovat, potažmo pro zaměstnance SBS, který bude přednášku vést, rozhodně nemusí být jednoduché, nepodlehnout pokušení prodávat prvoplánově a zcela otevřeně své služby a výrobky. Je nutné mít neustále na paměti, že se nejedná o prodejní, ale preventivní činnost.

I přes to je zcela jasné, že organizace preventivního programu není zcela nezištná. Agresivní nabídka služeb a produktů formou prodejní akce ale nemusí být účinná a v dnešní době je na tento typ prodeje pohlíženo naopak velmi negativně. Naopak, pokud jsou řešení problému prezentována obecně, působí to lépe, a ve výsledku je pro potenciálního zákazníka jednodušší zajímat se o dodání u stejného subjektu, který zaštiťoval preventivní akci. Je tedy možné vnímat tuto preventivní aktivitu spíše jako marketing (ukázkou služeb, a toho, co je dostupné), než se snažit za každou cenu prodat.

V této části by měla také zaznít nabídka zvýhodněných balíčků služeb (viz níže) nabízených v rámci programu prevence kriminality.

- **Ukázka fungování konkrétních protiopatření.**

I tento blok lze spojit s předchozími. Lze říci, že praktická ukázka vždy vypoví více, než slova. Pokud jsou tedy prezentovány například mechanické zábranné systémy a další technické prostředky ochrany, je vhodné ukázkou funkce demonstrovat přímo na místě, je-li to možné, případně si pomoci videozáznamem.

- **Dotazy, diskuze.**

Prostor pro dotazy a podněty posluchačů. Tato část bývá často podceňována a většinou se nevyvíjí dle ideálních představ. Obecně se dá říci, že dotazů je buďto velmi málo, nebo velmi mnoho. V případě první možnosti je vhodné mít v záloze

připraveny například obraty pro rozpróudění diskuze. Je možné se posluchačů také zeptat, s jakými problémy se oni konkrétně setkávají apod. Mlčení není dobrá vizitka. Co se týče velkého počtu dotazů, již předem se musí plánovat časová rezerva, zejména pokud se přednáška organizuje v pronajatých prostorách. Není dobrou vizitkou po dvou, třech dotazech tuto část ukončit.

- **Závěr.**

V závěru lze stručně shrnout probrané informace a například uvést možnost další konzultace a spolupráce při řešení problému.

Primárním cílem každého podnikatele je zisk, nejinak je to také u podnikatelského subjektu, který se rozhodne realizovat tento program prevence kriminality. Jak již bylo zmíněno, nelze samotnou přednášku přetvořit na prodejní akci, ale vše je možné vnímat jako velmi originální marketingovou akci a zároveň vytvoření vztahu s veřejností a také s potenciálními zákazníky. Přínosem by mělo být vytvoření kontaktu a nabídka nadstandardních služeb a také možnost přizpůsobit poskytované služby na míru zákazníka. V rámci přednášky budou uvedeny již zmíněné typy trestné činnosti, které byly vybrány na základě analýzy kriminality ve městě Zlíně. A kromě přednášky, bude program prevence kriminality „Chci podnikat, ne se bát“, poskytovat také odpovědi na to, jak se proti této trestné činnosti bránit. Je samozřejmě vhodné, aby použitá opatření byla součástí služeb SBS, která bude tento program realizovat. Na základě již stanovených řešených oblastí kriminality jsou určeny následující protioopatření, nabízená a preferovaná v rámci programu prevence kriminality:

- **Antigrafitti nátěr.**

Sprejství je na území města Zlín značný problém. Ačkoliv grafitti nepoškozují podnikání jako takové, hyzdí objekty a jejich odstraňování je nesnadné a velice drahé. Existuje ovšem velmi účinná prevence, jak se proti této přestupkové a trestné činnosti bránit – pomocí speciálních nátěrů, které se aplikují přímo na fasádu domu. Tyto nátěry jsou bezbarvé a lze je aplikovat na širokou škálu povrchů.

Existují dva základní typy těchto nátěrů – permanentní a jednorázový, při čemž ten první zmíněný vydrží až sto odstranění grafitti. Fungování obou typů je stejné – nanesený sprej jde po aplikaci antigraffiti nátěrů smýt obyčejnou vodou. U jednorázových nátěrů je nutné omytí plochu vždy obnovit novou vrstvou ochranného nátěru, nicméně jsou podstatně levnější. Volba je na majiteli nemovitosti, na základě zhodnocení pravděpodobnosti vzniku tohoto problému. Ošetření m² plochy fasády se pohybuje u permanentního nátěru okolo 150-300 Kč,

U jednorázového je cena poloviční. Odstraňování samotného grafity se může vyšplhat i na 600 Kč za m² plochy, přičemž vždy záleží na konkrétní firmě, povrchu, stáří grafitti atd.

Prevence je v tomto případě značně výhodnější, než reakční opatření. Tento typ nátěrů mohou SBS poskytující technické zabezpečení zahrnout do portfolia poskytovaných služeb.

- **Ostraha provozoven v rizikových časech.**

Pouze pro menšinu podnikatelů může být výhodná (z finančních i jiných hledisek) nepřetržitá ostraha jejich provozovny, či ostraha během celé otevírací doby. Toto je běžné spíše ve větších řetězcích a obchodech, také v nákupních centrech, kde se ale ostraha věnuje zejména udržování pořádku a bezpečnosti ve společných prostorách, nikoliv v jednotlivých obchodech.

Známým faktem ve Zlíně je, že zejména provozovatelé hospod raději zavírají své podniky například během rizikových fotbalových a hokejových utkání, protože nechtějí riskovat poničení vybavení, konflikty s hosty, výtržnictví a další problémy spojené s nepřizpůsobivými fanoušky. A není také v silách Policie ČR a MP Zlín zajistit bezpečnost ve všech podnicích.

Na základě těchto faktů je možné podnikatelům navrhnout službu „nárazové“ ostrahy. Tedy ostrahy pouze v rizikových termínech, ať už se jedná o sportovní utkání nebo například speciální akce v obchodních centrech (např. night shopping). V těchto exponovaných časech si může podnikatel sjednat nadstandardní ostrahu pro svou provozovnu, ať už uniformovanou, či detektiva v civilu.

Určení a náplň práce ostrahy v obchodě je zřejmá. V hospodách a restauračních zařízeních by zaměstnanci SBS plnili funkci podobnou jako vyhazovači v klubech, jejich úkolem by bylo zajišťovat klidný průběh situace a bezpečnost hostů i zaměstnanců. V případě jakýchkoliv problému, potyček, výtržnictví apod., je vždy na místě přivolat Policii, ale právě například při sportovních zápasech jsou hlídky velmi vytíženy a dojezdový čas se může prodloužit na neúnosnou míru.

Ostraha provozoven v rizikových časech je tedy další možností pro subjekty, které se potýkají s kriminalitou narušující jejich podnikatelskou činnost. Je nutné podotknout, že některé SBS působící ve Zlíně podobnou službu nabízejí, je ale nutné ji lépe přiblížit zákazníkovi, a to je právě jedním z účelů tohoto navrhovaného programu prevence kriminality.

- **Kamerový systém.**

Kamerové systémy jsou v dnešní době již celkem běžnou součástí zabezpečení nejen provozoven, ale často i soukromých objektů. Je ale nutné rozlišovat mezi amatérsky nainstalovaným systémem a prací profesionálů, která zahrnuje také analýzu rizik a veškeré doprovodné služby, jako je i seznámení zákazníka s funkcí, servis atd.

Stejně jako u předchozího protipatření, tato služba je v nabídce SBS běžná, ale zákazníci často neví, co vlastně mají chtít a co mohou od kamerového systému očekávat, nemusí vždy vidět všechny jeho možnosti a výhody.

Kamerový systém je velmi dobrou prevencí v boji se sprejerstvím, samotné kamery mají odstrašující účinek a v případě vzniku trestného činu nebo přestupku, může záznam posloužit jako důkazní materiál pro policejní vyšetřování. Kamerový záznam obecně může pomoci i při vyšetřování jiných trestných činů a přestupků, se kterými se podnikatelé setkávají.

V rámci přednášky programu prevence kriminality „Chci podnikat, ne mít strach“, by měly zaznít veškeré možnosti, ale také omezení (například ze strany Zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů). Na základě informací by pak podnikatelé měli mít jasno, jestli je pro ně kamerový systém výhodný či nikoliv. Dále by měli získat představu o veškerých dostupných funkcích a také o cenové nabídce.

- **Poplachový zabezpečovací a tísňový systém na míru.**

U PZTS platí totéž, jako u kamerových systémů – tedy všichni tak nějak tuší, že existují, ale zdaleka neznají veškeré dostupné možnosti, které tyto systémy nabízejí. Podnikatelé zdaleka nevyužívají širokou škálu technologických možností, které by jim mohly z hlediska prevence kriminality velmi pomoci, a v konečném důsledku by došlo k nižším ztrátám.

Zejména větší obchody a řetězce bývají většinou alespoň minimálně zabezpečeny proti prostým krádežím, a to pomocí bezpečnostních rámců, které reagují s RF etiketami a samolepkami. Zajímavostí je, že zejména v zahraničí používají tuto technologii také restaurační zařízení a hotely, které se skrytým značením svého majetku snaží předejít krádežím majetku. Počáteční investice se pohybuje v řádech desetitisíců korun, nicméně pokud se podnikatel dlouhodobě potýká s krádežemi, je to velmi dobré řešení.

Zejména restauratéri a hoteliéři se mohou při zajišťování svých provozoven pomocí PZTS inspirovat v jiných podnikatelských odvětvích. Kromě detekčních rámců jsou

pro jejich podnikání velmi vhodná také tísňová tlačítka, která může obsluha použít například v případě výtržnosti v provozovně.

Tato a další protiopatření z oblasti PZTS by opět měla zaznít na přednášce v programu „Chci podnikat, ne mít strach“. Není cílem této práce vyjmenovat veškeré technologické možnosti PZTS. V rámci přednášky by ovšem měly být zmíněny zejména novinky, zajímavosti veřejnosti neznámé, trendy a novinky ze zahraničí. Obecně známé prostředky technické ochrany, jako zámkové systémy, detektory pohybu apod., by pro úplnost měly být zmíněny.

- **Kurz sebeobrany pro zaměstnance.**

Tento bod se týká zejména restaurátérů, hoteliérů, majitelů hospod, ale také například benzinových stanic. Zaměstnanci těchto podniků se velmi často setkávají s podnapilými osobami, které mívají sklony k agresivnímu chování. Na základě poptávky podnikatelů, je možné v rámci programu „Chci podnikat, ne mít strach“ zorganizovat také kurz, který by seznámil zaměstnance se základy sebeobrany. Kromě technik je možné také předat informace o tom jak s podnapilým či agresivním člověkem nejlépe jednat.

Kurzy sebeobrany nejsou SBS běžně organizovány, jednalo by se o novou službu, nicméně lze předpokládat, že by o takové vzdělávání byl zájem nejenom mezi podnikateli, ale také mezi širokou veřejností.

Tato, ale také další protiopatření by měla zaznít v rámci přednášky, která je jakýmsi zastřešujícím prvkem programu prevence kriminality „Chci podnikat, ne mít strach“. Opatření byla navržena na základě analytické části této práce.

Realizace konkrétních protiopatření, navržených v rámci přednášky, tedy dodávka materiálu a služeb může být SBS, je také zahrnuto do programu prevence kriminality. Nelze očekávat nabízení zabezpečení zdarma, nicméně je možné v rámci programu „Chci podnikat, ne mít strach“ například navrhnout zvýhodněné cenové balíčky služeb, zahrnující protiopatření reagující na probírané oblasti kriminality. Konečnou cenu takového balíčku stanovuje dodávající SBS, oproti běžné nabídce se dá navrhnout sleva ve výši 15 % z celkové ceny zakázky.

- **Čistá fasáda.**

Tento balíček služeb zahrnuje antigrafiti nátěr dle výběru zákazníka (jednorázový nebo permanentní) a dále instalaci kamerového systému, snímajícího rizikové

prostory. Součástí balíčku může být také namátková kontrola provozovny v nočních hodinách.

Služba je výhodná pro podnikatele, kteří se se sprejerstvím a poničeným majetkem setkávají opakovaně. Dále například pro subjekty sídlící v novostavbách (motivace nezničení nového majetku).

- **Fandíme s Vámi.**

Tento balíček je určen pro hospody a další restaurační zařízení. Je v něm zahrnuta ostraha provozovny dostatečným počtem osob během rizikových termínů (např. fotbalové zápasy) a také instalace tísňových tlačítek pro zaměstnance. Součástí může být také základní kurz sebeobrany pro zaměstnance. V rámci technického zabezpečení lze dodat také kamerový systém, zajišťující záznam pro případ vzniku potyčky, výtržnictví apod.

Jak již bylo zmíněno, ve Zlíně jsou provozovatelé uvedených podniků často nuceni zavírat své provozovny, aby neriskovali zničení majetku a újmu na zdraví personálu i zákazníků. Nabízený balíček služeb reaguje právě na tuto problematiku, s cílem podpořit podnikatele v jejich podnikatelské činnosti.

- **Stop zlodějům.**

Tento balíček služeb kromě návrhu kamerového a PZTS systému zahrnuje také jednorázové školení pro zaměstnance, s cílem naučit se rozpoznávat podezřelé chování u zákazníků. Je možné si všimnout určitého typu chování (např. několik vrstev oblečení v teplých letních dnech, dlouhé přecházení po provozovně) s cílem preventivně zaměřit na tyto osoby pozornost a předcházet krádežím. Kromě toho je možno v balíčku zahrnout také ostrahu v rizikových časech (night shopping a další podobné akce).

Balíčky služeb pro program „Chci podnikat, ne mít strach“, si SBS připraví dle svých možností a dostupných služeb. Tyto zvýhodněné komplety lze vždy upravit na míru zákazníka a měnit jejich obsah v závislosti na změně četnosti jednotlivých typů trestných činů.

Hlavní částí programu prevence kriminality „Chci podnikat, nemít strach“ je tedy zmíněná přednáška, jejíž cílovou skupinou jsou podnikatelé, kteří mají provozovnu ve Zlíně. Na přednášku navazuje nabídka služeb, s tím že přednáška je zcela bezplatná a účast na ní není podmíněna jakýmkoliv nákupem služeb či zboží od organizující SBS.

4.2.3 SWOT analýza programu prevence kriminality

Před realizací jakéhokoliv plánu je vhodné provést analýzu rizik, tak aby se odhalily slabé i silné stránky. Ačkoliv SWOT analýza není odborníky řazena mezi metody analýzy rizik, jedná se o strategickou analýzu, ve které jsou zohledněny také rizika. Vzhledem k tomu, že se jedná pouze o návrh programu prevence, značná část východisek se dá pouze odhadovat (rozpočet, počet účastníků, úspěšnost atd.), jiné analytické metody by byly značně nepřesné, neprůkazné a analýza rizik by postrádala smysl. SWOT analýza shrne veškeré poznatky o projektu a umožní se na něj podívat z jiného hlediska, vyvarovat se případným chybám a využít výhody.

SWOT analýza zahrnuje silné a slabé stránky, které jsou vnitřního původu, v tomto případě silné a slabé stránky programu prevence kriminality. A dále příležitosti a hrozby, které jsou vnějšího původu. Pro přehlednost je možné vše vepsat do mřížky.

SWOT analýza programu prevence kriminality „Chci podnikat, ne mít strach“:

	POZITIVNÍ (POMOCNÉ)	NEGATIVNÍ (ŠKODLIVÉ)
INTERNÍ	Silné stránky	Slabé stránky
	<ul style="list-style-type: none"> • Originalita. • Nízké náklady. • Odbornost přednášejících. • Kvalitní zpracování analýzy. • Zacílení nabídky služeb. • Propracovanost návrhu. • Nulová konkurence. 	<ul style="list-style-type: none"> • Návratnost investic. • Nutnost zacílení inzerce. • Nezkušenost SBS v této oblasti. • Velmi specifická cílová skupina.
EXTERNÍ	Příležitosti	Hrozby
	<ul style="list-style-type: none"> • Vztahy se zákazníky. • Neotřelý marketing. • Více zakázek. • Vybudování silnější značky. • Nové trhy. • Práce s novinkami. • Náskok před konkurencí. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nezáměr o program. • Nárůst nákladů. • Změna legislativy. • Vstup konkurence.

Před realizací je nutné zejména minimalizovat nebo zcela eliminovat škodlivé vlivy, které byly analýzou zjištěny. Co se týče slabých stránek programu, nezkušenost SBS v této oblasti nelze před realizací nijak změnit, o to důkladnější musí být příprava. Od začátku se také nesmí k projektu přistupovat s tím, že musí být ziskový, ale na druhou stranu udělat

vše pro to, aby nebyl výrazně ztrátový. Z tohoto důvodu je nutné vypracovat podrobný rozpočet a plán peněžních toků (viz níže). Zacilení inzerce a specifčnost cílové skupiny jsou ruku v ruce. Programy prevence kriminality cílící na podnikatele nejsou běžné a nedá se opřít o zkušenosti jiných organizátorů. Ze specifčnosti skupiny je nutné naopak udělat výhodu a naplánovat program s ohledem na specifika a preference podnikatelských subjektů. V oblasti hrozeb je značným problémem nezájem o program, pokud by se tato hrozba stala realitou, nebude mít program dopad ani na vztahy se zákazníky, vliv na marketing, ani na zisk společnosti. Této hrozbě se musí věnovat dostatečná pozornost a minimalizovat pravděpodobnost jejího vzniku zejména pomocí cílené inzerce, osobní komunikace s cílovou skupinou, dostatečně atraktivním programem, realistickým časovým plánem apod.

Slabé stránky je nutné minimalizovat, ty silné naopak bezesbytku využít. Nespornou devizou je originalita programu, ať už z hlediska organizátora nebo cílové skupiny, a dále také odbornost přednášejících. Velmi důležité je dbát na přípravu a analýzu kriminality, ze které celý program vychází, na což navazuje nabídka protiopatření. Úspěšnost programu závisí především na těchto zmíněných bodech. Příležitosti, které vznikají realizací programu, jsou pro SBS lákavé a celkově zlepšují její postavení mezi konkurencí. Jejich dosažení se odvíjí od kvality provedení programu.

4.2.4 Rozpočet

Pro realizaci programu prevence kriminality je nutné mít přehled o nákladech na realizaci. S ohledem na nabídku služeb v rámci programu lze také propočítat pravděpodobný plán cash-flow a návratnost investic.

V plánovaném rozpočtu nebudou zahrnuty mzdy zaměstnanců, jelikož práce na realizaci programu je zahrnuta do běžné pracovní doby a je součástí jejich pracovní náplně. Plánované výdaje jsou stanoveny takto:

- **Inzerce programu prevence kriminality – 50 000 Kč.**

Veškerou inzerci je nutno cílit přímo na podnikatelské subjekty, celoplošná reklama ve městě (transparenty, letáky ve schránkách apod.) není z hlediska oslovení cílové skupiny příliš výhodná. Proto částka vyčleněná na inzerci nemusí být astronomicky vysoká, jelikož se nebude jednat o rozsáhlou kampaň, naopak je nutné se přesně zaměřit pouze na cílovou skupinu.

V kalkulované ceně je zahrnuta tvorba loga, kde se počítá s cenou mezi pěti až osmi tisíci korun, dle běžných cen na trhu. Dále výroba a distribuce letáků. V ceně není zahrnuta mzda zaměstnanců, kteří budou o programu informovat při schůzkách se zákazníky (i těmi potenciálními), tato činnost je zahrnuta do běžné pracovní náplně. Inzerce se dále objeví na webových stránkách konkrétní SBS.

Společně s inzercí bude navázána komunikace s Asociací malých a středních podniků a živnostníků v ČR, se Sdružením pro rozvoj Zlínského kraje a dalšími subjekty sdružujícími podnikatele.

- **Pronájem prostor – 3 000 Kč.**

Ceny pronájmu se liší dle kapacity, atraktivity sálu, vybavení apod. Ve Zlíně se pohybují od 300 do 1 500 korun za hodinu, s průměrnou kapacitou okolo 70 osob. V rozpočtu je počítáno s pronájmem na tři hodiny, tak aby byla zajištěna dostatečná časová rezerva.

- **Reklamní předměty – od 1 900 do 21 100 Kč**

Předběžná kalkulace reklamních předmětů není možná bez konkretizace typu. Proto jsou pro účely této práce navrženy tři typy sad reklamních předmětů – Ekonomy, Standard a Exklusive. Vždy se počítá s počtem 100 kusů reklamních předmětů. Je možné kombinovat různé varianty, například verzi Ekonomy poskytnout všem účastníkům přednášky a variantu Exklusive poté nabídnout podnikatelům, kteří využijí dalších služeb (zvýhodněná nabídka ochrany) v rámci programu. Všechny sady obsahují tištěné materiály k programu „Chci podnikat, ne mít strach“.

Ekonomy sada zahrnuje dvě kuličková pera (po 5 Kč za kus), bezpečnostní reflexní náramek (7 Kč), blok A5 (10 Kč) a reflexní klíčenku (8 Kč), vše zabaleno v plastové reklamní tašce (3 Kč). Při počtu sto posluchačů je celková cena varianty Ekonomy 3 800 Kč.

Sada Standard obsahuje stejně jako předchozí dvě kuličková pera a bezpečnostní reflexní náramek, kromě toho ještě multifunkční nůž (30 Kč), svítilnu na klíče (8 Kč) a zápisník v plastových deskách A5 (15 Kč), vše opět v plastové tašce stejného typu. Pro týž počet posluchačů bude cena této varianty 7 300 Kč.

Poslední uvažovaný typ sady, Exklusive, zahrnuje opět dvě kuličková pera a reflexní náramek, stejně jako obě předchozí varianty. Dále multifunkční nůž (30 Kč), nouzové bezpečnostní kladívko do auta (40 Kč), zápisník v plastových deskách A5 (15 Kč), kapesní svítilnu (26 Kč) a sadu první pomoci (42 Kč). Vše

zabaleno v reflexním stahovacím batohu (31 Kč). Cena stovky těchto balíčků je 20 100 Kč.

Ceny reklamních předmětů byly stanoveny na základě průzkumu trhu. Firmy zabývající se výrobou reklamních předmětů nabízejí pestrou škálu nejrůznějších výrobků, v několika typech i barevných provedeních. Cena se dále může odvíjet od celkového objednaného množství, proto je nutné brát uvedené kalkulace s rezervou.

- **Catering – 3 400 Kč.**

Tato služba není bezpodmínečně nutná, nicméně je velmi vítanou přidanou hodnotou. Dvouhodinová přednáška není zdlouhavá a nepočítá se s tím, že by posluchači bez občerstvení nevydrželi, ale kvalitní catering může celkový pohled na program prevence pouze vylepšit. Stejně jako u reklamních předmětů je možné kalkulovat několik variant, dle typu a rozsahu občerstvení. Nicméně catering je pouze doplňková služba, není na něj kladený takový důraz, a proto se bude nadále pracovat pouze s jednou variantou, která zahrnuje následující (opět počítáno pro sto účastníků):

100 kusů obložených chlebíčků (19 Kč), 200 kusů koláčků (5 Kč), ovoce dle sezonní nabídky v celkové hodnotě 500 Kč, 100 kusů balené vody 0,5 litru (9 Kč).

Cena realizace se při variantě reklamních předmětů Ekonomy bude pohybovat okolo 60 000 Kč. Tato cena nezahrnuje mzdy, pohonné hmoty a další náklady, které zaměstnavatel vynakládá běžně na činnost svých zaměstnanců. Jsou počítány pouze náklady bezprostředně použité na realizaci programu prevence kriminality „Chci podnikat, ne mít strach“. Náklady na realizaci preventivních programů se běžně pohybují v řádech desetitisíců, ale i statisíců korun. Celková výše se odvíjí od náplně, doby realizace a náročnosti.

U programu prevence kriminality organizovaného podnikatelským subjektem bude vznikat tlak na to, aby investice byla pro firmu jako celek výhodná a návratná. Jak již bylo několikrát zmíněno, cílem každého podnikatele je zisk. Proto i náklady na realizaci jsou tlačeny na nejnížší možnou míru.

Co se týče plánu návratnosti, lze předpokládat tři základní scénáře vývoje (pesimistický, realistický a optimistický). Jak již bylo zmíněno, přednáška je zcela zdarma, a do návratu investic vložených do realizace programu je možné zahrnout pouze zakázky získané na základě přednášky. A to ať už se bude jednat o zvýhodněné balíčky služeb programu „Chci podnikat, ne mít strach“, či další služby SBS.

Ceny zvýhodněných balíčků se odvíjí od jejich konkrétního obsahu, který se upravuje dle představ zákazníka a zároveň je nutné podotknout, že ceny jednotlivých služeb se pohybují od stovek do desetitisíců korun. Pro kalkulaci variant návratnosti investic jsou na základě průzkumu trhu stanoveny ceny za jednotlivé služby takto:

- Instalace kamerového systému: 70 000 Kč.
- Permanentní antigrafiti nátěr 10 m²: 2 500 Kč.
- Jednorázový antigrafiti nátěr 10 m²: 1 000 Kč.
- Instalace PZTS: 29 000 Kč.
- Fyzická ostraha (jedna osoba): 110 Kč/hod.
- Detektiv v obchodě: 250Kč/hod.
- Detekční rám do obchodu (bez RF etiket): 28 000 Kč.
- Školení pro zaměstnance v oblasti bezpečnosti (6 školicích hodin, maximální kapacita 10 osob): 14 000 Kč.
- Výuka sebeobrany (2x4 školicí hodiny, maximální kapacita 10 osob): 28 000 Kč.
- Instalace tísňového systému: 8 000 Kč.

Na základě stanovených cen je možné odhadnout varianty vývoje a plán návratnosti investice do programu.

- **Pesimistická varianta.**

Tato varianta počítá s tím, že pouze 5 % posluchačů účastnících se přednášky bude mít zájem o nabízené služby. Při počtu 100 posluchačů se bude jednat o pět zákazníků, kteří mají zájem o následující služby: permanentní antigrafiti nátěr, jednorázový antigrafiti nátěr, instalace detekčního rámu a instalace PZTS. Dále ostrahu obchodu v době různých akcí (např. night shopping) v rozsahu 8 hodin jednou měsíčně. Celková cena za tyto služby je dle výše stanovených cen 70 060 Kč.

Pokud by tato varianta vznikla, program „Chci podnikat, ne mít strach“, by pro organizující SBS neměl valný význam, nicméně by nebyl výrazně ztrátový, je pravděpodobné, že by nebylo plánováno další opakování. Nicméně i pesimistická varianta je pro SBS přínosná, vznikají nové vazby a obchodní vztahy s předpokládaným růstem v budoucnu. V dnešní době je velká konkurence a i drobné úspěchy v konkurenčním boji se počítají.

- **Realistická varianta.**

V tomto případě se počítá s projevením zájmu u 10 % podnikatelů účastnících se přednášky. Poptávány budou tyto služby: permanentní antigraffiti nátěr (2x), jednorázový antigraffiti nátěr, instalace PZTS, instalace tísňového systému, školení pro zaměstnance a výuka sebeobrany, dále ostraha obchodu v době různých akcí (např. night shopping) v rozsahu 8 hodin jednou měsíčně (2x) a ostraha restauračního zařízení v době sportovních zápasů v rozsahu 5 hodin jednou měsíčně, ostraha je zajištěna dvěma osobami.

V tomto případě bude konečná cena za tyto poskytnuté služby bezmála 120 000 Kč, čímž budou pokryty veškeré náklady na realizaci přednášky. Bude-li se počítat 100% marže na prodaných výrobcích a službách, je možné tuto variantu označit za mírně ziskovou. Opět nejsou brány v potaz mzdy zaměstnanců a další běžné výdaje.

Obecně tedy ani u realistické varianty nelze říci, že by byl program prevence kriminality „Chci podnikat, ne mí strach“ pro SBS finančně výhodný. V konečném důsledku je toto ale velmi neotřelý způsob marketingu.

- **Optimistická varianta.**

Nejvíce příznivá varianta počítá s 15% zájmem o nabízené služby. Konkrétně se bude jednat o permanentní antigraffiti nátěr (4x), jednorázový antigraffiti nátěr (2x), instalace PZTS (2x), instalace tísňového systému, kamerový systém, školení pro zaměstnance (2x), výuka sebeobrany, detektiv (2x) a fyzická ostraha (3x) v obchodech v době různých akcí (např. night shopping) v rozsahu 8 hodin jednou měsíčně a ostraha restauračního zařízení v době sportovních zápasů v rozsahu 5 hodin jednou měsíčně, ostraha je zajištěna dvěma osobami (2x).

Celkový získaný zisk z těchto prodaných služeb bude více než 280 tisíc korun. Po odečtení přímých výdajů a marže je zisk přes 100 tisíc korun. V tomto případě by se program prevence kriminality „Chci podnikat, nemít strach“ mohl označit jako ziskový. Ačkoliv toto není primárním cílem programu, byl by to pro SBS značný přínos.

4.2.5 Realizace

Po přijetí idey organizace programu prevence kriminality musí vedení SBS stanovit tým, který na realizaci bude pracovat. Kromě toho je vytvořen plán projektu, logo, rozpočet a analýza rizik. Teprve poté nastává přípravná fáze projektu, která by v ideálním případě

měla trvat asi čtyři měsíce. Časový plán přípravné fáze realizace přednášky v rámci programu prevence kriminality „Chci podnikat, ne mít strach“:

- **Čtyři měsíce před realizací přednášky.**

V této době probíhá sběr dostupných analytických dat a následně jejich zpracování, analýza a vyhodnocení. Na základě těchto činností jsou zjištěna stěžejní témata, probíraná na chystaném programu prevence kriminality.

- **Tři měsíce před realizací přednášky.**

Zajištění odborníků z vlastních řad, či externistů, kteří povedou přednášku. Stanovení předběžného termínu a dále příprava prezentačních materiálů, kalkulace cen pro zvýhodněné balíčky nabízené v rámci programu prevence kriminality. Klíčové období, je nutné nepodcenit důkladnou přípravu a propracovat materiály. V tomto období by měla také proběhnout rezervace prostor, ve kterých se přednáška uskuteční. Ačkoliv je možné tuto věc ponechat na později, vhodné prostory mohou být zamluveny na několik měsíců dopředu, není vhodné toto podcenit.

- **Jeden až dva měsíce před realizací přednášky.**

Inzerce programu napříč cílovou skupinou, průběžné vyhodnocování reakcí, průzkum pravděpodobné účasti. Na základě zjištění může inzerce celé akce zesílit (v případě, že by byl zájem nízký) nebo může být změněna taktika marketingu (využití netradičních metod, osobní pozvání apod.).

- **Dva týdny před realizací přednášky.**

Ačkoliv po potenciálních zájemcích není vyžadováno zcela závazné potvrzení účasti, je nutné vést přibližný seznam účastníků, kteří projeví o tuto akci zájem. Na základě tohoto jsou (s dostatečnou rezervou) připraveny tištěné podklady a také reklamní materiály pro účastníky, dle možností SBS. Za běžné lze označit propisky, bloky, zapalovače, hrnky nebo klíčenky. Originálnější reklamní předměty jako například kapesní svítilny, kapesní nože, deštníky, flash disky jsou z hlediska přípravy časově i finančně náročnější. Obecně lze doporučit předměty primárně spojené s bezpečností, kromě zmíněné svítilny a kapesního nože lze uvažovat například o reflexních prvcích (pásky, odrazky, klíčenky apod.), nouzovém kladívku do auta nebo autolékárničky. Výroba těchto předmětů 14 dní před realizací přednášky by se nemusela stihnout. Je možné zadat výrobu dopředu, ale v té době nejsou známy ani přibližné počty účastníků. Buďto je možné spoléhat na

fundovaný odhad, nebo počítat s tím, že se předměty mohou využít i při další prezentaci firmy. Reklamní předměty pro účastníky programu „Chci podnikat, ne mít strach“ by měly obsahovat logo a název programu a také kontaktní údaje poskytovatele. Součástí materiálů pro posluchače je také leták se zvýhodněnou nabídkou balíčků služeb.

V tomto čase musí také proběhnout finální úpravy přednášky, tak aby měla přednášející osoba dostatečnou dobu na to se připravit.

- **Týden před realizací přednášky.**

Kontrola připravenosti celé přednášky, návaznost probrané kriminality a navrhovaných protiopatření, vizualizace statistických dat. Přednáška má již finální podobu, přednášející má všechny dostupné informace. Týden před uskutečněním přednášky by mělo být všechno přichystáno, v krajním případě se doladují poslední detaily.

- **Dva dny nebo den před realizací přednášky.**

Kontrola připravenosti pro realizaci přednášky. Nachystání reklamních materiálů a předmětů. Pokud je to možné, v prostorách kde se bude konat přednáška, vyzkoušet funkčnost elektroniky, upravit rozložení míst k sezení apod.

- **Den realizace přednášky.**

Pokud nebylo možné provést kontrolu v místě přednášky předem, je nutné tak učinit co nejdříve v den realizace. Dále se musí všechny potřebné materiály a podklady dopravit na místo. Prostory pro přednášku je vhodné náležitě označit, případně také cestu, jak se k dané místnosti dostat. Přednášející pracovník, či jiný zaměstnanec SBS musí být na místě minimálně s půlhodinovým předstihem (čas se odvíjí dle toho, co všechno bylo možné nachystat dopředu). Při zahájení přednášky musí být vše v pořádku a nachystáno, což je vizitkou společnosti.

Program prevence kriminality musí být inzerován napříč celou cílovou skupinou, pomocí různých typů médií. Potenciální zájemce by měl být o možnostech dostatečně informován a mít veškeré informace. Marketingová prezentace programu „Chci podnikat, ne mít strach“ by měla probíhat minimálně po dobu jednoho měsíce, v závislosti na plánovaném rozsahu přednášky. Předávané informace by se měly především soustředit na přednášku, zastřešující celý program, až sekundárně potom na možnost získání zvýhodněné ceny na speciální balíček služeb.

Přednášku vede jeden nebo více specialistů na danou problematiku. Konkrétní obsah přednášky byl zmíněn výše. Po probrání všech témat je možné pokračovat v diskuzi s posluchači. Časový rozsah přednášky se odvíjí od její podrobnosti a počtu doporučených protiopatření, nicméně by neměla trvat více než dvě hodiny, včetně diskuze, přičemž na zodpovídání dotazů a diskuzi by z dvouhodinového limitu mělo být vyčleněno zhruba 20 minut. Časový harmonogram pro dvouhodinovou přednášku:

- Úvod, seznámení s programem – 5 minut.
- Prezentace vybraných statistických dat z analýzy kriminality – 20 minut.
- Návrh dostupných protiopatření – 40 minut.
- Nabídka SBS – 15 minut.
- Ukázka fungování navrhovaných protiopatření, včetně videí – 15 minut.
- Dotazy, diskuze – 20 minut.
- Závěr, rozloučení – 5 minut.

V závěru přednášky musí být zdůrazněny kontakty, které jsou uvedeny také na reklamních předmětech, jež si posluchači odnášejí. Jak již bylo několikrát zmíněno, přednáška k programu „Chci podnikat, ne mít strach“ je bezplatná, ale zároveň cílem každého podnikatele je generování zisku. Cílem přednášky je tedy vzbudit v posluchačích všeobecný zájem o problematiku a ukázat jim možnosti zabezpečení ochrany jejich provozoven před různými typy trestných činů. Ve výsledku se počítá s tím, že část podnikatelů, kteří se zúčastnili přednášky, budou mít zájem o další služby nabízené konkrétní SBS.

Součástí přednášky může být také krátký dotazník spokojenosti (maximálně pět otázek), který slouží k vyhodnocení spokojenosti. Otázky i odpovědi na ně by měly být velice snadné, nesmí odrazovat účastníka přednášky už jenom svou složitostí. Dotazníky jsou samozřejmě anonymní. Vyhodnocením dotazníků vznikne zpětná vazba, možnost vyhodnocení účelnosti a úspěšnosti přednášky.

4.2.6 Lidské zdroje

Personální zajištění pro program prevence kriminality „Chci podnikat, ne mít strach“ by u větších SBS měli pokrýt stávající zaměstnanci. Včetně přednášejícího odborníka, je možné reálně počítat se čtyřmi osobami. Tento počet je stanoven jako ideální, nicméně je velmi pravděpodobné, že přípravě programu se reálně může věnovat méně osob, nebo naopak více, ale pouze na dílčích úlohách.

Při čtyřech osobách se počítá s koordinátorem týmu, který má na starost kontrolu celého projektu, dodržování termínů, udržování týmu v chodu, přidělování úkolů. Má vliv na celkový vzhled a fungování programu prevence kriminality. Komunikuje kromě osob v týmu také s ostatními zainteresovanými kolegy (např. vedení, účetní, hlavní technik apod.). Ve zkratce se jedná o manažera projektu, s pravomocemi i odpovědností, které pramení z manažerské funkce. Další osoba v projektovém týmu má na starosti sběr a třídění dat a společně s manažerem projektu se dále podílí na analýze a vyhodnocování. Kromě toho se následně podílí na vytváření osnovy přednášky, včetně návrhů protiopatření. V tomto okamžiku vstupuje do realizace třetí osoba, kterou musí být obchodní manažer SBS (či obdobná pozice). Mělo by se jednat o člověka, který běžně jedná se zákazníky, zná jejich preference a potřeby a především má velmi dobrý přehled v oblasti nabízeného zboží a služeb. Nutná je také orientace v dostupných produktech na trhu. Úkolem obchodního manažera v rámci přípravy programu prevence kriminality je zejména participace na přípravě návrhů protiopatření, zmapování trendů a dostupných možností v boji s vytipovanými odvětvími kriminality a v neposlední řadě příprava zvýhodněných balíčků služeb. Poslední osobou nutnou pro zajištění programu prevence kriminality „Chci podnikat, ne mít strach“ je lektor, který povede přednášku, který se zapojuje v přípravě dle potřeby. Manažer projektu případně obchodní manažer by měl být na přednášce také přítomen, s ohledem na zodpovídání dotazů a diskuzi.

Jak bylo zmíněno, je nutné počítat s tlakem na snížení počtu zainteresovaných osob. Například sloučit funkci manažera projektu a obchodníka SBS, nicméně je nutné počítat s velkou vytížeností a také zodpovědností. Není vhodné naopak práci dělit mezi mnoho osob, mohlo by to mít za následek necelistvost celého programu.

4.2.7 Cíle realizace programu prevence kriminality

Obecným cílem prevence kriminality je snižování trestné a přestupkové činnosti a sociálně patologických jevů. Program „Chci podnikat, ne mít strach“ se zaměřuje na podnikatele ohrožené trestnou činností. Tedy z hlediska prevence je cílem programu snížení rizika vzniku trestného činu, který má negativní vliv na podnikatelskou činnost. Cílem je poskytnout podnikatelům ze Zlínska informace o možnostech, jak ochránit své podnikání (provozovny, majetek, zaměstnance atd.) před kriminalitou. Dostupné informace jsou jim předány prostřednictvím přednášky.

Vzhledem k tomu, že program je realizován podnikatelským subjektem, kromě prvního zmíněného cíle musí být realizace této aktivity také výhodná v souvislosti s jeho podnikatelskou činností. Realizace programu prevence kriminality je velmi neotřelou marketingovou akcí. Podobná činnost u SBS není běžná a je to možnost jak proaktivně přistupovat k zákazníkům.

Kromě přednášky jsou součástí programu také zvýhodněné balíčky služeb poskytovaných SBS v návaznosti na témata probíraná na přednášce. Kromě edukace, prevence a marketingu může vzniknout také určitý zisk na základě realizace programu. Dle kalkulace pravděpodobného cash-flow je více než pravděpodobné, že se minimálně vrátí náklady vložené do realizace programu. Samozřejmě, že cílem podnikatele není zůstat na nule. Jedná se ale o šíření povědomí o firmě, marketing a vytvoření vztahu se zákazníky, na což je nutné se dívat více z dlouhodobého hlediska. Stejně, jako nelze očekávat pokles kriminality během měsíce po realizaci jakékoliv preventivní činnosti, tak i na návratnost investice v tomto projektu je nutné se dívat z dlouhodobějšího hlediska, stejně jako na jinou marketingovou akci.

Pokud se to shrne, cílem programu je kromě preventivní činnosti také rozvíjení podnikání SBS, která program realizuje. Je nutné tyto dvě priority efektivně skloubit tak, aby byla zachována preventivní rovina a z programu se nestala pouze prodejní akce.

4.3 Závěrečné vyhodnocení

Participace podnikatelů na prevenci kriminality rozhodně není běžná. Prevence kriminality si klade za cíl snižovat počet trestných činů a programy orientované na tuto činnost jsou v drtivé většině případů pro účastníky zdarma, nebo pouze s drobným příspěvkem a v žádném případě se nedá hovořit o ziskovosti, cíl je zde jiný.

Pokud program prevence kriminality realizuje SBS, je nutné skloubit tyto dvě oblasti – ekonomičnost pro SBS a samotnou prevenci. Na organizaci programu prevence kriminality lze nahlížet jako na vynikající a originální způsob marketingu a také vytvoření vztahu s potenciálními zákazníky. Zde je možné vidět paralelu mezi SBS, která si vytváří vztah se zákazníkem, a policií, snažící se o implementaci principu „Community policing“. Zlepšení interpersonálních vztahů má v obou případech pozitivní vliv na činnost SBS i policejních složek a na to, jak se na jejich práci dívá veřejnost.

I když z přednášky v programu neplyne žádný zisk, je nutné se na celou situaci dívat z dlouhodobějšího hlediska. Služby SBS se zviditelní neotřelým způsobem a zároveň je zde také významná edukační část.

Návrh takového programu je ojedinělý, což se projevuje v několika oblastech. Zprv je nutné vybrat cílovou skupinu, která vyhovuje jak z hlediska edukačního působení, tak ale i marketingového. Velmi zajímavý by mohl být například program prevence kriminality zaměřený na mládež, ale rentabilita by byla značně problematická. Také rozpočet projektu je navrhnutý tak, aby počáteční výdaje byly co nejnižší. Pokud se realizace osvědčí, může se navyšovat také investice. Zároveň, jak již bylo zmíněno, je nutné skloubit prevenci a výhodnost pro SBS.

Realizace programu prevence kriminality, je pro SBS zcela nová „neprobádaná půda“. Pokud se ale bude dbát na důkladnou přípravu a analýzu dat, lze obsah přesně zacílit na problémy, se kterými se cílová skupina běžně potýká a chce je řešit. Jak organizující SBS, tak podnikatelské subjekty, které tvoří cílovou skupinu, chtějí generovat zisk. Ačkoliv je jakákoliv investice do zabezpečení na první pohled pouze náklad, díky cílenému zabezpečení dojde v konečném důsledku ke zlepšení situace z hlediska finančního (méně krádeží a škod na majetku), ale zvýší se spokojenost zaměstnanců i zákazníků.

ZÁVĚR

Prevence kriminality je velmi obsáhlá problematika a i její dělení není snadné, dá se na něj pohlížet z několika různých hledisek, která se často překrývají. Důležitější je ale rozdělení pravomocí, kompetencí, hierarchie a vůbec vyčlenění subjektů, které se této problematice věnují. V České republice je tento systém velmi systematický a čitelný. Na špičce stojí Ministerstvo vnitra České republiky (a jím zřizovaný Republikový výbor pro prevenci kriminality), které zastřešuje veškerou činnost organizovanou subjekty státní správy a samosprávy v oblasti prevence kriminality. Z hlediska efektivity jsou poté asi nejdůležitějšími články zejména orgány s místní působností, které mohou svoje preventivní aktivity nejlépe přizpůsobit konkrétní situaci a prostředí.

Ve městě Zlíně se prevenci kriminality věnuje celá řada subjektů. Značným problémem je jejich celkem sporadická spolupráce, spíše se každý soustředí sám na sebe. Kvůli tomu jsou některé oblasti prevence kriminality řešeny více subjekty a jiné zůstávají úplně mimo zájem. Velmi dobře je možné hodnotit programy prevence kriminality zaměřené na děti a mládež a také seniory. Programy věnující se jiným cílovým skupinám jsou velmi ojedinělé.

Originální a komplexní jsou programy Městské policie Zlín, bohužel dostupné pouze pro několik desítek osob ročně (vyjma aktivit cílících na děti a mládež). Policie České republiky se zaměřuje na prevenci v dopravě a zmiňované cílové skupiny – mladí lidé a senioři. Velkou originalitu zde nelze najít, jedná se o klasické přednášky či besedy. Ve Zlíně také velmi dobře fungují neziskové organizace a instituce zřizované orgány samosprávy, jejichž primárním posláním je práce v oblasti prevence. Nicméně, jak již bylo zmíněno, spolupráce mezi jednotlivými subjekty je mizivá, a to se projevuje na práci všech dotčených organizací. Také na koncepčních a strategických materiálech se nepracuje zdaleka tak, jak by bylo vhodné. Zde se ukazuje nedostatečné legislativní řešení prevence kriminality, lze vycházet pouze z aktuální celorepublikové strategie, což dle zjištění nestačí. Dokud nebudou definována jasná pravidla, práva a povinnosti spolupráce zainteresovaných subjektů, vše záleží na dobrovolnosti a vůli organizací a osob a není možné očekávat zlepšení.

Z hlediska kriminality je na tom Zlín velice dobře, celková kriminalita je dlouhodobě pod celorepublikovým průměrem. Nicméně se zde najdou oblasti, které naopak republikový průměr výrazně převyšují. Je k nevíře, že ačkoliv se jedná i o dlouhodobé problémy, žádný ze subjektů věnujících se prevenci, nečiní v této problematice žádné výraznější kroky a

protiopatření. Nepochopitelný je nezájem řešení krádeží kol (ve Zlíně výrazně nad republikovým průměrem) – ačkoliv po celé republice probíhá forenzní značení kol a kompenzačních pomůcek, kdy projekty jsou z 90 % hrazeny z dotace Ministerstva vnitra České republiky, ve Zlíně tato služba není dostupná. A nelze říci, zda se tato situace v blízké budoucnosti změní. Nicméně, s ohledem na možný vývoj, toto není vhodná oblast pro subjekt podnikající v komerční bezpečnosti. Cílem návrhu programu prevence kriminality není konkurovat projektům subjektů státní správy a samosprávy.

Na základě provedených analýz bylo zjištěno, že kriminalita převyšující republikový průměr ve Zlíně ohrožuje ve značné míře podnikatele. Konkrétně se jedná o krádeže prosté v komerčních objektech, krádeže vloupáním, výtržnictví, sprejerství a ohrožení pod vlivem návykové látky. Navržený program prevence kriminality je tedy určený cílovou skupinou a zaměřuje se na více typů trestné činnosti.

Návrh programu prevence kriminality s názvem „Chci podnikat, ne mít strach“ obsahuje podrobný popis aktivit, které realizace zahrnuje. Stěžejní je organizace přednášky pro podnikatele ze Zlína, kde jsou prezentována analytická data a také možnosti, jak se bránit proti trestným činům, které byly určeny jako nejvíce problematické. Tato přednáška je pro zájemce zdarma a umožňuje jim získat základní přehled o problematice. Součástí programu prevence je také nabídka tzv. zvýhodněných balíčků služeb, jakožto možných protiopatření. Účastníci přednášky nejsou zavázáni k jakémukoliv nákupu, musí být zdůrazněno, že přednáška není prodejní akcí. Prioritou je předávat informace a vzdělávat, sekundární je marketingový efekt a až v závěsu za ním je potenciální finanční přínos pro organizátora. Kromě popisu programu je mimo jiné uveden také rozpočet, vypracována SWOT analýza a vytvořený časový plán, v případě realizace jsou tedy nutné pouze minimální korekce.

Navržený program prevence kriminality si klade za cíl zvýšit povědomí podnikatelů Zlínska o kriminalitě, která je ohrožuje, a zároveň jim nabídnout možnosti, jak problémům předcházet.

Vzhledem k tomu, že je program vytvořen pro soukromou bezpečnostní službu, či podobný subjekt, přínosy z realizace jsou definovány nejen pro cílovou skupinu, ale také pro samotného organizátora. Realizace programu prevence soukromým subjektem je velice neobvyklá a již díky tomu dojde ke značnému zviditelnění. Kromě toho se utvoří vztahy s potenciálními zákazníky a tím vznikne náskok před konkurencí. V neposlední řadě je možné předpokládat nárůst zakázek.

Participace soukromých subjektů na prevenci kriminality se jeví jako velmi výhodná pro všechny zúčastněné. Organizace programu prevence kriminality je tedy nejenom možná, ale i účelná a žádoucí. Cílem takového programu není konkurovat již fungujícím programům a jejich poskytovatelům, ale naopak se snažit o koordinaci přístupu k boji proti kriminalitě.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 273/2008 Sb.: Zákon o Policii České republiky. In: . Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, p.o., 2008, ročník 1, 91/2008, číslo 273, s. 70. ISSN 1211-1244.
- [2] ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 553/1991 Sb.: Zákon České národní rady o obecní policii. In: . Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, p.o., 1991, ročník 1, 104/1991, 553/1991, s. 53.
- [3] LAB, Steven P. Crime prevention: approaches, practices, and evaluations. Ninth Edition. London: Routledge Taylor & Francis Group, 2016. ISBN 9780323357722.
- [4] MALÁNÍK, Zdeněk a Jiří SVOBODA. Profesní obrana a právo v PKB. LUKÁŠ, Luděk. Bezpečnostní technologie, systémy a management IV: Teorie a praxe ochrany majetku a fyzické bezpečnosti. 1. Zlín: Radim Bačuvčík - VerBuM, 2014, 227 - 237. ISBN 978-80-87500-57-6.
- [5] SCHNEIDER, Stephen. Crime prevention: theory and practice. Second edition. Boca Raton, FL: CRC Press, Taylor & Francis Group, 2015. ISBN 9781466577114.
- [6] ZAPLETAL, Josef. Prevence kriminality. 3., přeprac. vyd. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2008. ISBN 978-80-7251-270-6.
- [7] ZOUBKOVÁ, Ivana a Marcela MOULISOVÁ. Kriminologie a prevence kriminality. Vyd. 1. Praha: Armex, 2004. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. ISBN 80-867-9505-5.
- [8] *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-02-04]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/>
- [9] CHALUPOVÁ, Kateřina, ŠTEFUNKOVÁ, Michaela a Jaroslav ŠEJVL, ed. Základy prevence kriminality pro pedagogické pracovníky. Praha: Klinika adiktologie, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze ve vydavatelství Togga, 2012. ISBN 978-80-87258-96-5.
- [10] MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní strategie České republiky* [on line]. Praha. 2011 [cit. 2017-02-04]

- ISBN 978-80-7441-005-5,. Dostupné z:
<http://www.mocr.army.cz/images/Bilakniha/CSD/011.pdf>.
- [11] CLARKE, Ronald. V., ECK, John E. *Analýza kriminality v 60 krocích*. Center for Problem Oriented Policing, ProPolice, Otevřená společnost, o.p.s., 2010, ISBN 978-80-87110-22-5.
- [12] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020*. [online] 2015 [cit. 2017-02-04]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/strategie-prevence-kriminality-2008-2011-strategie-pdf.aspx>
- [13] ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 129/2000 Sb.: Zákon o krajích. In: Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, p.o., 2000, ročník 1.
- [14] *Policie České republiky* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-02-04]. Dostupné z: <http://www.policie.cz>
- [15] KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE ZLÍNSKÉHO KRAJE. *Nabídka preventivních programů Policie ČR*. Zlín, 2015.
- [16] MĚSTSKÁ POLICIE ZLÍN. *Interní materiály MP Zlín*. Zlín, 2015.
- [17] *Městská policie Zlín* [online]. Zlín, 2017 [cit. 2017-02-04] Dostupné z: <http://www.mpzlin.cz>
- [18] *Magistrát města Zlína* [online]. Zlín, 2017 [cit. 2017-02-04] Dostupné z: www.zlin.eu/
- [19] *Krajský úřad Zlínského kraje* [online]. Zlín, 2017 [cit. 2017-02-04] Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/>
- [20] MAGISTRÁT MĚSTA ZLÍNA. *Koncepce prevence kriminality na období 2012-2015* [online]. 2012 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu/informace-zoddeleni-prevence-kriminality-a-sportovist-cl-366.html?sekce=clanky/dokumenty&slozka=2625&soubor=c5a4c7f4-0-smz-koncepce-prevence-kriminality-2012-2015.pdf>.
- [21] ODBOR KANCELÁŘE HEJTMANA, ODDĚLENÍ NEZISKOVÉHO SEKTORU MGR. PETR HORYANSKÝ: *Bezpečnostní analýza Zlínského kraje*. Zlín, 2016 [cit. 2017-02-04]. Dostupné z: https://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwjltu3lq_DTAhWkFJoKHW7-

A2UQFggmMAA&url=https%3A%2F%2Fwww.kr-
zlinsky.cz%2Fdocs%2Fclanky%2Fdokumenty%2F11117%2Fbezpecnostni-
analyza-
2015.pdf&usg=AFQjCNEE4D2Wh81yE8DFGaWL3DhrpNvgFg&sig2=PPrb1
wzLZWqppcmnWLbvtA

[22] POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Interní materiály PČR*. Zlín, 2016.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika.
MP	Městská policie.
OPL	Omamné a psychotropní látky.
PR	Public relations (vztahy s veřejností)
PZTS	Poplachové zabezpečovací a tísňové systémy.
SBS	Soukromé bezpečnostní služby
SKPV	Služba kriminální policie a vyšetřování.
ZK	Zlínský kraj

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Faktory vzniku trestného činu a protiopatření. [11].....	14
Obrázek 2: Struktura systému prevence kriminality v České republice. [12]	20

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Vývoj trestné činnosti v okrese Zlín od roku 2006 do roku 2015. [21]	34
Graf 2 Procentuální odchylka mezi daným typem trestné činnosti ve Zlínském kraji a České republice. [21].....	36